

जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजना मानचित्रावली
RISK SENSITIVE LAND USE AND PLANNING
ATLAS

बित्थडचिर गाउँपालिका, बझाङ जिल्ला

**Practical
ACTION
CONSULTING**

जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजना मानचित्रावली
RISK SENSITIVE LAND USE AND PLANNING ATLAS

२०७८

बित्थडचिर गाउँपालिका, बझाङ जिल्ला

विषय सूची

१. परिचय.....	१
२. बित्थडचीर गाउँपालिका	४
३. वस्तुगत विवरण.....	७
मौसमी पात्रो.....	१५
४. बहु-प्रकोप जोखिम.....	१८
५. जोखिम संवेदनशील भु-उपयोग योजना.....	२६

१. परिचय

हाल स्थानीय स्तरका ईकाईहरू सिमित एकिकृत जोखिम-संवेदनशील भूउपयोग योजनाका कारणले विकास तथा योजना निर्माणमा सास्ती खेपिरहेका छन् जसका कारणले विकास बजेटका लगानीहरू परिणाममुखि हुन सकेका छैनन् । जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजना अरु धेरै देशमा जस्तै कार्यान्वयन हुन चुनैतिपूर्ण छ तथा भूउपयोग योजनाका लागि विपद जोखिम न्यूनीकरणलाई मुलधारमा ल्याउन सजिलो छैन किनकि यो दीर्घकालिन अवधिको योजना हो जसले विकासलाई न्युन जोखिम क्षेत्रमा बदल्छ । साथै, संकटासन्नताको जोखिम न्यूनीकरणका लागि नीतिहरूको कार्यान्वयन गर्न समय लाग्छ तथा तिरन्तर प्रयास आवश्यक पर्दछ । त्यसैगरि, स्रोतहरूको विनियोजन र कार्यान्वयनका लागि बजेट अक्सर अपर्याप्त हुन्छ । राष्ट्रिय तथा स्थानीय स्तरमा विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन, विकासको दृष्टिकोणबाट जोखिमको बुझाई र स्थानीय स्तरमा क्षमताको खाडललाई सन् २०३० को दीगो विकासको लक्ष्य प्राप्तीका लागि ठुलो चुनौति मानिन्छ (गृह मन्त्रालय, २०७४) । भू-उपयोग, भू-व्यवस्थापन, वातावरण अनुकुलन तथा प्राकृतिक तथा मानवनिर्मित विपद तत्परताका लागि नेपालको संविधानले संघिय तथा प्रान्तीय सरकारलाई एकल शक्ति प्रदान गरेको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले स्थानीय निकायहरूलाई स्थानीय

स्तरको नीति, कानून, योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र प्रकोप व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित गतिविधिहरूको मूल्यांकन गर्न अधिकार दिएको छ । यद्यपि, आवश्यक नियमहरूको अभाव, बजेट विनियोजन, पर्याप्त दक्ष तथा विशेषज्ञ जनशक्ति, मार्गदर्शनको अभाव तथा कर्मचारि र स्थानीय जनतामा चेतनाको कमिका कारण एकिकृत दृष्टिकोणका रूपमा विपद जोखिम व्यवस्थापनलाई कार्यान्वयन गर्न गाह्रो छ ।

हालैका प्राविधिक तथा वैज्ञानिक प्रगतिले रिमोट सेन्सिङ तथा भौगोलिक सूचना प्रणालीको प्रयोग गरी विशेष विपदको अन्तर्निहित कारणहरू बुझ्ने अवसर प्रदान गरेको छ । यद्यपि, यी सूचनाहरू प्रशोधन गर्न, विश्लेषण गर्न र दृष्यमा प्रस्तुत गर्न यस्तो तरिकाले गर्न आवश्यक छ किनकी स्थानीय सरकार र नीति निर्माताहरूले यसलाई अर्थपूर्ण बनाउन सक्नु । जोखिम संवेदनशील भूउपयोग योजना तथा विकासका प्रविधिहरूले राजनैतिक नेताहरू, स्थानीयहरू र समुदायलाई सूचित निर्णय गर्न अधिक व्यावहारिक विकल्पहरू प्रदान गर्न सक्दछन् । यस कोभिड-१९ को प्रकोप भएको स्थीतिको सन्दर्भमा, यस कार्यले रिमोट सेन्सिङ र भौगोलिक सूचना प्रणालीको अवसर र शक्तिलाई जोखिम संवेदनशील भूउपयोग नक्सांकन तयार गर्न र स्थानीय निकायहरूलाई निर्णय लिने साम्यर्थता प्रदान गरी योजनामा समावेश गर्न सहयोग गर्दछ ।

तिव्र जनसंख्या वृद्धि तथा अव्यवस्थित शहरीकरणले मानिसहरुलाई समय समयमा प्राकृतिक प्रकोपको सामना गर्न बाध्य तूल्याएको छ । यसका साथै, भूमिको अनुपयुक्त प्रयोगले मानव तथा परिस्थितिकीय प्रणालिमा संकटासन्नता पैदा गरि आपतकालिन जोखिम बढाउँदैछ । यसबाहेक, विकासका क्रियाकलापहरुमा अर्न्तनिहित रहेका विपद जोखिम न्यूनीकरणका कारणहरुमा ध्यानको कमिका कारणले स्वास्थ्य, शिक्षा, यातायात, खानेपानि तथा सरसफाई जस्ता मुख्य सेवा तथा पूर्वाधारका क्षेत्रहरु जोखिममा छन् । यस्ता महत्वपूर्ण सेवाका संस्थाहरुमा पहुँचको अभावका कारणले संकटको समयमा धेरै मानविय क्षति पुग्न सक्नेछ । यस पक्षलाई प्राविधिक र स्थानीय ढाँचा माध्यमबाट भूमि प्रयोग योजना विच समायोजन गर्न आवश्यक रहेको छ । यति धेरै विकास प्राथमिकताहरुको कारणले विशेष उद्देश्यका लागि निर्दिष्ट भूमिहरु प्रयोग गर्न अधिकतम परिदृश्यहरु पहिचान गर्नु आवश्यक छ । यसले राम्रो योजना बनाउन सहयोग पुर्याउने मात्र होईन बरु आवश्यक विकासका प्रयासहरुलाई टेवा पुर्याउन पनि सहयोग पुर्याउँछ । यसबाहेक, विशिष्ट प्रयोगका लागि भूमिको उचित छनोटले विकासको बजेटलाई विकासका आवश्यकताहरुमा सम्भौता नगरी अझ प्रभावकारी ढंगले प्रयोग गर्न मद्दत पुर्याउँछ ।

यस मानचित्रावली मुख्य उद्देश्य भनेको बभ्राड र बाजुरा जिल्लामा चयन गरिएका स्थानीय तहहरुमा सम्भावित प्रकोपहरु र उनीहरुका प्रभावहरुको पहिचान, विश्लेषण र कल्पना गर्नु हो । यद्यपि, यसका विशिष्ट उद्देश्यहरु यसप्रकार रहेका छन् ।

१. छानिएका नगरपालिकाहरुमा विकास योजनामा भूउपयोगको एकिकृत मूल्यांकन गर्न सक्ने सन्दर्भ सामाग्री तयार गर्न ।
२. नीति निर्माणकर्ता र निर्णयकर्ताहरुलाई उद्देश्य तय गर्न सहजिकरणका लागि आधारभुत जानकारी तयार गर्न ।

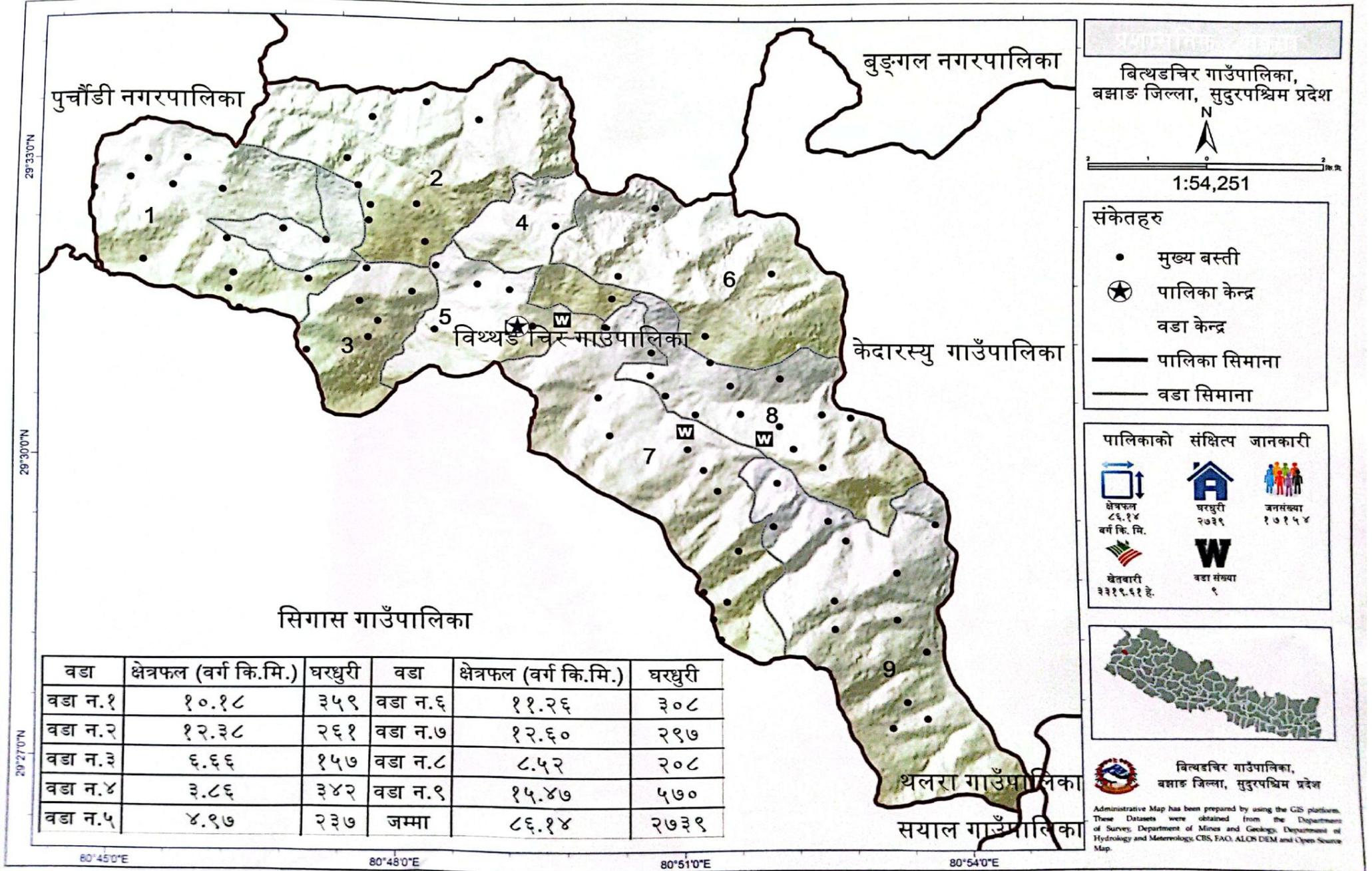
चित्र: खेतियोग्य जमीन

२. बित्थडचीर गाउँपालिका

पहाडी भागमा यो बित्थडचिर गाउँपालिका अवस्थित रहेको छ । साविकका स्याँडी, देउलेख र सुनकुडा गाविस मिलाएर हाल बित्थडचिर गाउँपालिका बनेको छ। धार्मिक प्रयटकिय दृष्टिले अति महत्त्वपूर्ण क्षेत्रको रूपमा परिचित, साविक स्याँडी गाविस अन्तर्गत पर्ने, 'बित्थड क्षेत्र' तथा साविक सुनकुडा गाविसको 'चिर क्षेत्र' र देउलेखको चिरासैनी भगवती लाई आधारमानी यस गाउँपालिकाको नामाकरण 'बित्थडचिर' गरिएको हो । यस गाउँपालिकाको कूल जनसंख्या १७,१५४ जना रहेको छ। समुद्र सतहबाट २६५०फिट देखि ८०५० फिटको उचाईमा रहेको यसबित्थडचिर गाउँपालिका, बभ्राङ्ग जिल्ला प्रवेश मार्ग, (जयपृथ्वी मार्ग) को २१ कि.मी. मोटरबाटोसँगै गाउँपालिकाभएर प्रवेश हुन्छ । (स्रोत: गाउँपालिका प्रोफाइल)

चित्र: परिदृश्य (Landscape)

बिथ्ठडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

N

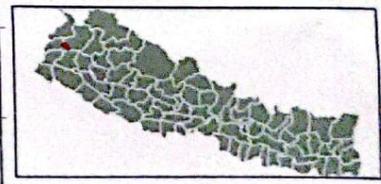
1 0 2 क.म.

1:54,251

- संकेतहरू
- मुख्य बस्ती
 - ★ पालिका केन्द्र
 - वडा केन्द्र
 - पालिका सिमाना
 - वडा सिमाना

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५४
वडासंख्या ९		

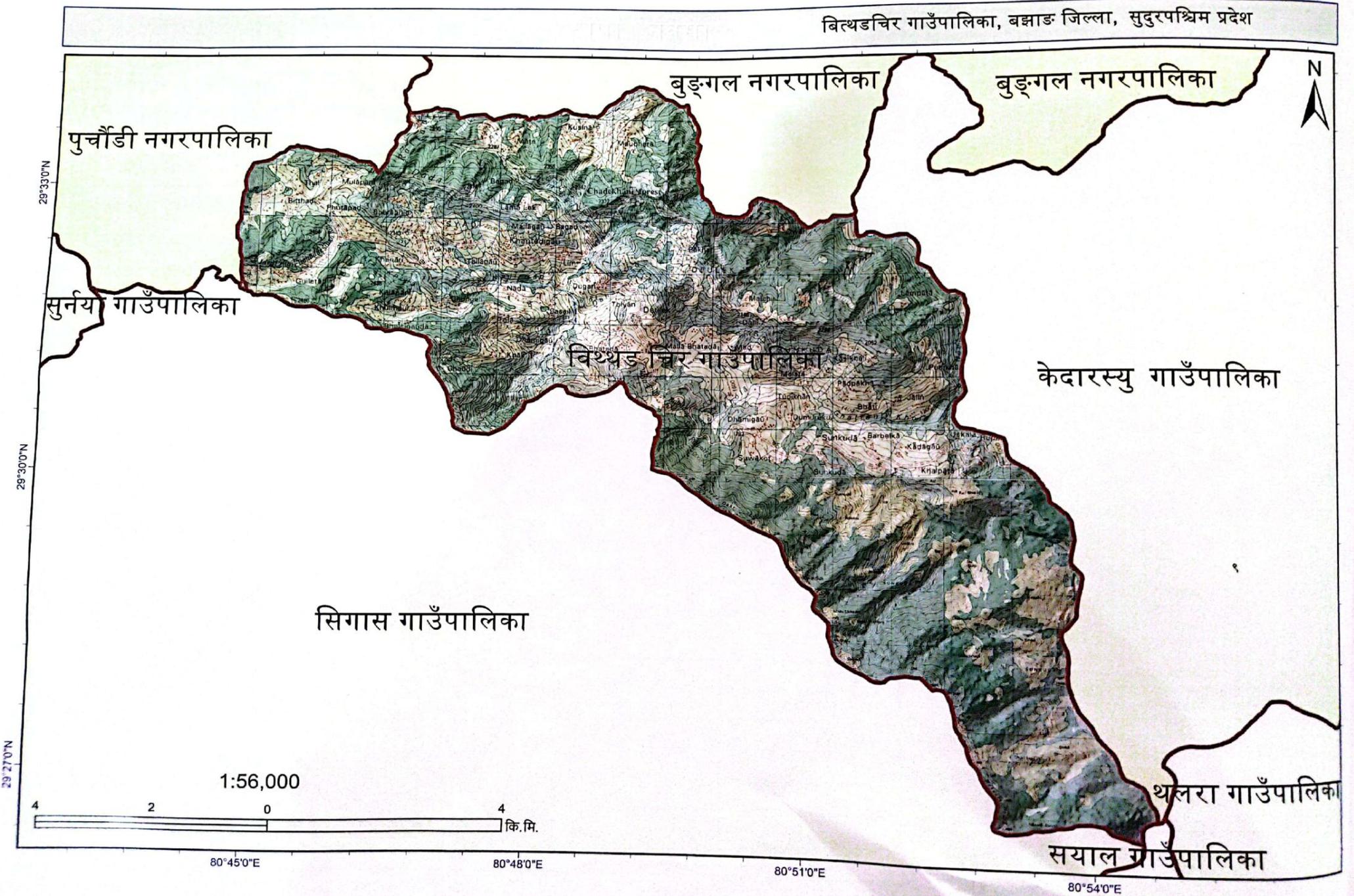

बिथ्ठडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Administrative Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Source Map.

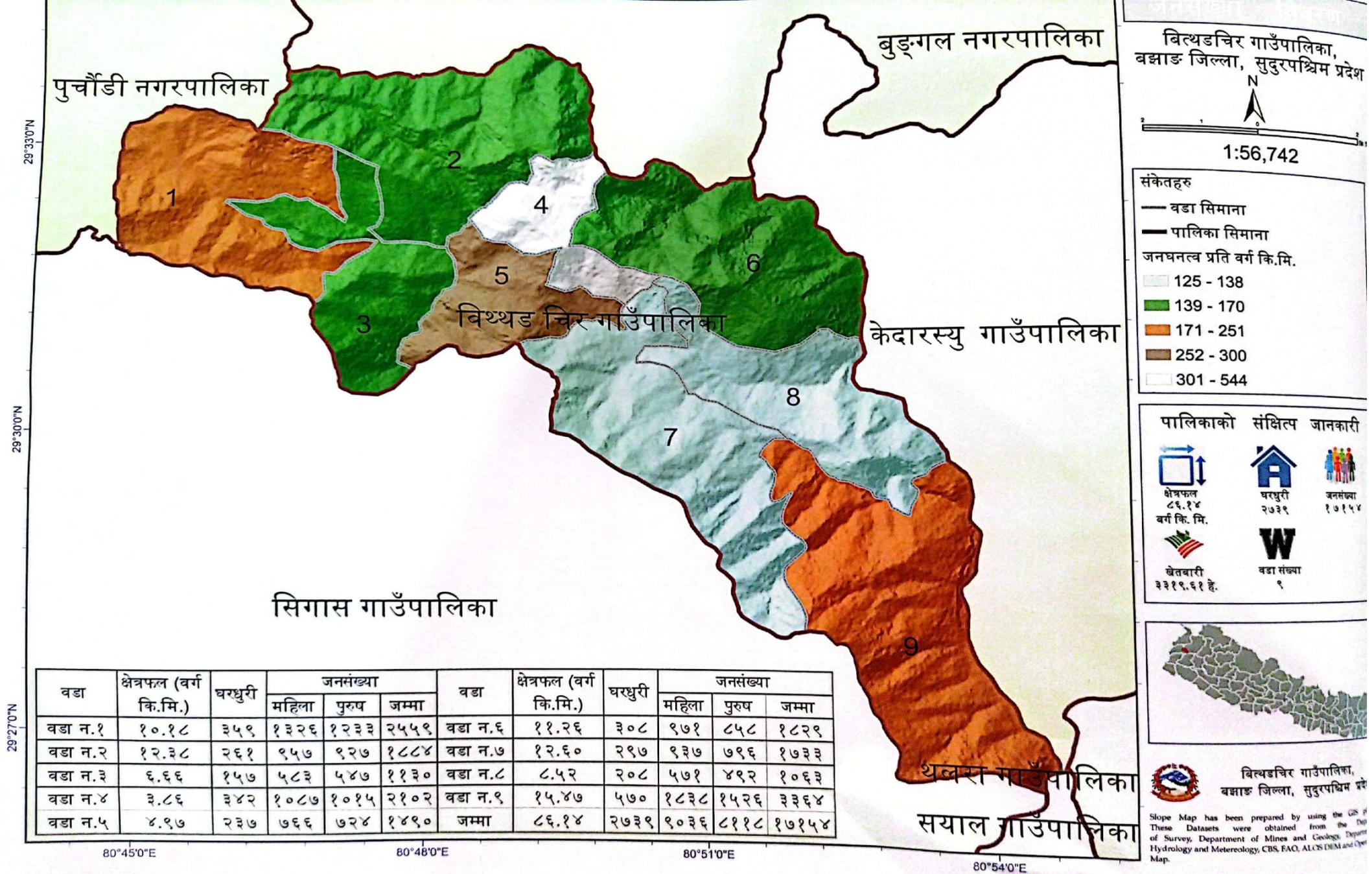
सिगास गाउँपालिका

वडा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	घरधुरी	वडा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	घरधुरी
वडा न.१	१०.१८	३५९	वडा न.६	११.२६	३०८
वडा न.२	१२.३८	२६१	वडा न.७	१२.६०	२९७
वडा न.३	६.६६	१५७	वडा न.८	८.५२	२०८
वडा न.४	३.८६	३४२	वडा न.९	१५.४७	५७०
वडा न.५	४.९७	२३७	जम्मा	८६.१४	२७३९

३. वस्तुगत विवरण

यस गाउँपालिकाको हावापानी उष्ण प्रदेशिय देखि लिएर समशितोष्ण प्रदेशिय हावापानी भित्र पर्दछ । हिउँदको समयमा ० देखि १८° से. सम्म रहन्छ भने गृष्म ऋतुमा अधिकतम तापक्रम ३०° से. सम्म रहन्छ । यस गाउँपालिकाको भूगोल भिरालो र धेरै जसो कडा चट्टान र बनजंगलले घेरेको छ । कुनै ठाँउमा चिम्टियाईलो, पाङ्गो माटोका साथै धेरै जसो कंकटयुक्त माटो पाईन्छ । त्यसैले माटोको उर्वराशक्तिमा पनि विविधता पाईन्छ । यो गाउँपालिका समुद्री सतह देखि २६५० फिट देखि ८०५० फिटको उचाई सम्म फैलिएको छ । यस गाउँपालिकाको अधिकाँश भू-भाग उच्च पहाडी क्षेत्र भित्र पर्दछ । यस गाउँपालिकाको अधिकाँश भू-भाग उच्च पहाडी क्षेत्रमा पर्दछ र अधिकाँश भू-भाग भिरालो रहेको छ ।

संकेतहरू

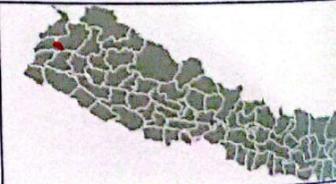
- वडा सिमाना
- पालिका सिमाना

जनघनत्व प्रति वर्ग कि.मि.

- 125 - 138
- 139 - 170
- 171 - 251
- 252 - 300
- 301 - 544

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

- क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.
- घरधुरी २७३९
- जनसंख्या १७१५४
- वडा संख्या ९
- खेतबारी ३३१९.६१ हे.

वित्थडचिर गाउँपालिका, बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS. These Datasets were obtained from the Dept. of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALCOS DEM and other Map.

वडा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	घरधुरी	जनसंख्या			वडा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	घरधुरी	जनसंख्या		
			महिला	पुरुष	जम्मा				महिला	पुरुष	जम्मा
वडा न.१	१०.१८	३५९	१३२६	१३३३	२५५९	वडा न.६	११.२६	३०८	९७१	८५८	१८२९
वडा न.२	१२.३८	२६१	९५७	९२७	१८८४	वडा न.७	१२.६०	२९७	९३७	७९६	१७३३
वडा न.३	६.६६	१५७	५८३	५४७	११३०	वडा न.८	८.५२	२०८	५७१	४९२	१०६३
वडा न.४	३.८६	३४२	१०८७	१०१५	२१०२	वडा न.९	१५.४७	५७०	१८३८	१५२६	३३६४
वडा न.५	४.९७	२३७	७६६	७२४	१४९०	जम्मा	८६.१४	२७३९	९०३६	८११८	१७१५४

उच्चाइ विवरण

बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

1:56,742

संकेतहरू

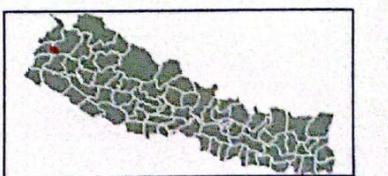
- वडा सिमाना
- पालिका सिमाना

उच्चाइ

- १००० मि. भन्दा कम
- १००० मि. देखि १५०० मि. सम्म
- १५००० मि. देखि २०००० मि. सम्म
- २०००० मि. देखि २५००० मि. सम्म
- २५००० मि. भन्दा माथि

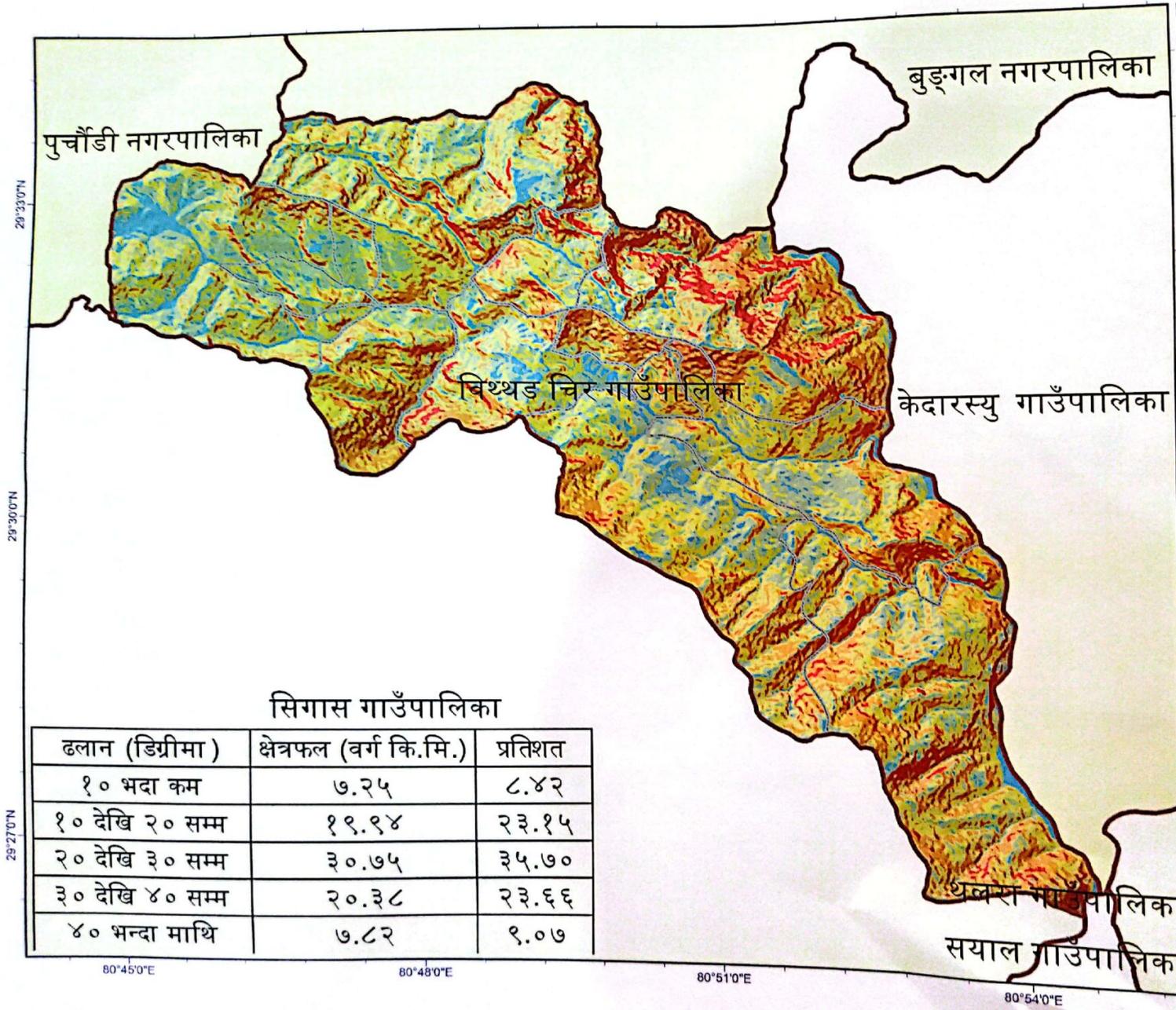
पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८५.१४ वर्ग कि. मि.	पर्युरी २७३९	जनसंख्या १७१५४
खेतवारी ३३१९.९१ हे.	वडा संख्या ९	

बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Source Map.

ढलानको विवरण

बित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

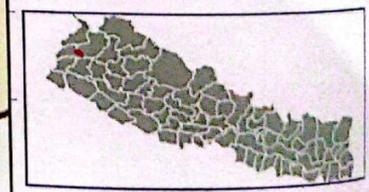
1:56,742

संकेतहरू

- वडा सिमाना ढलान (डिग्रीमा)
- पालिका सिमाना
- १० भन्दा कम
- १० देखि २० सम्म
- २० देखि ३० सम्म
- ३० देखि ४० सम्म
- ४० भन्दा माथि

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५४
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

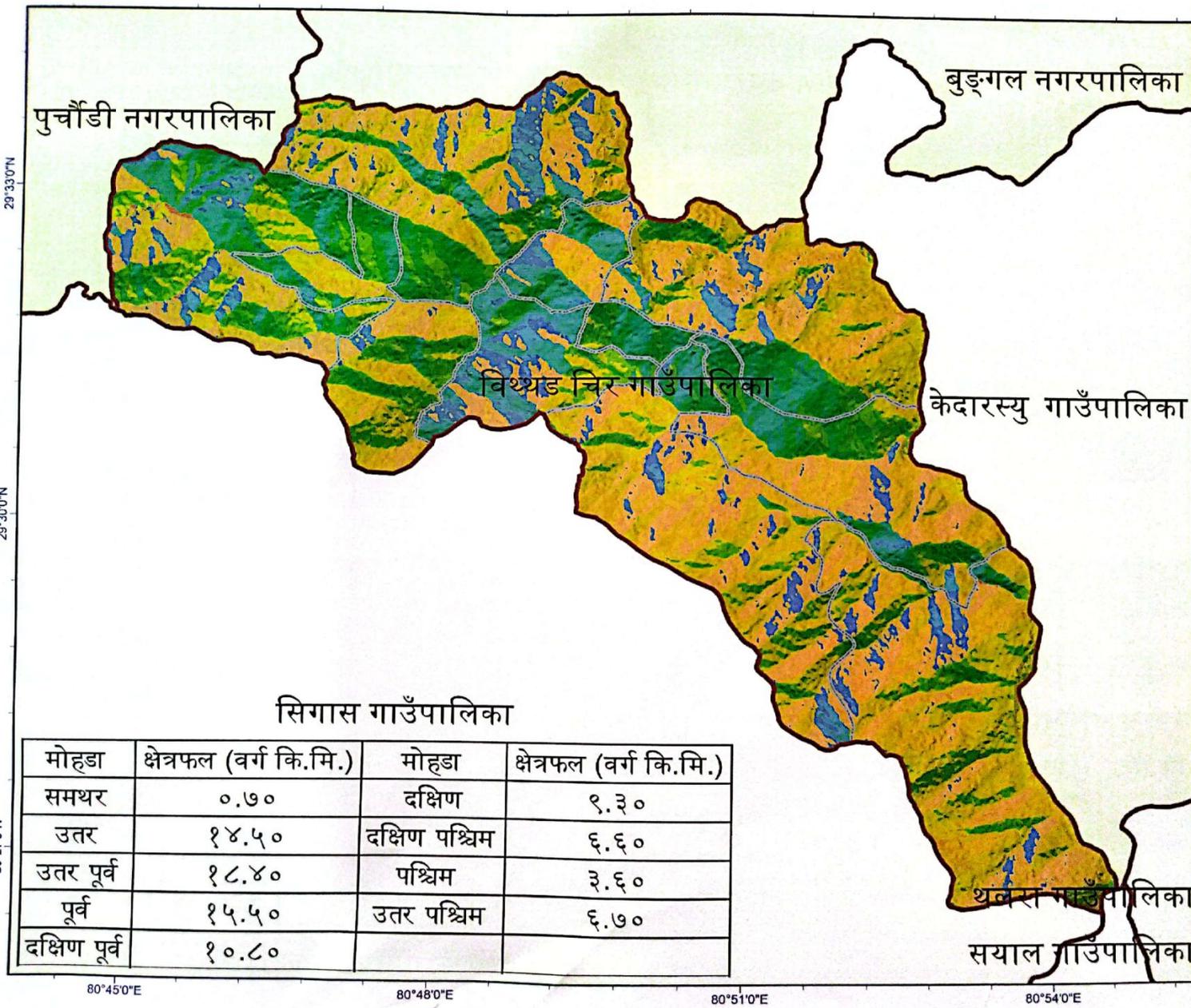

सिगास गाउँपालिका

ढलान (डिग्रीमा)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
१० भन्दा कम	७.२५	८.४२
१० देखि २० सम्म	१९.९४	२३.१५
२० देखि ३० सम्म	३०.७५	३५.७०
३० देखि ४० सम्म	२०.३८	२३.६६
४० भन्दा माथि	७.८२	९.०७

बित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Source Map.

मोहडाको विवरण

बित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

N

1:56,742

संकेतहरू

- वडा सिमाना
- पालिका सिमाना
- मोहडा
- समथर जमिन
- उत्तर
- उत्तर पूर्व
- पूर्व
- दक्षिण पूर्व
- दक्षिण
- दक्षिण पश्चिम
- पश्चिम
- उत्तर पश्चिम

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

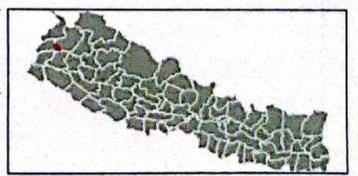
क्षेत्रफल ८९.१४ वर्ग कि. मि.

घरधुरी २७३९

जनसंख्या १७१५४

बेतबारी ३३१९.६१ हे.

वडा संख्या ९

बित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Source Map.

सिगास गाउँपालिका

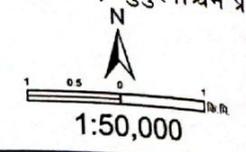
मोहडा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	मोहडा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
समथर	०.७०	दक्षिण	९.३०
उत्तर	१४.५०	दक्षिण पश्चिम	६.६०
उत्तर पूर्व	१८.४०	पश्चिम	३.६०
पूर्व	१५.५०	उत्तर पश्चिम	६.७०
दक्षिण पूर्व	१०.८०		

80°45'0"E 80°48'0"E 80°51'0"E 80°54'0"E

29°33'0"N
29°30'0"N
29°27'0"N

भू-उपयोग चित्रण

बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

- संकेतहरू
- वडा सिमाना
 - पालिका सिमाना
 - भू-उपयोग
 - अन्य
 - //// भिर
 - खेतबारी
 - वन क्षेत्र
 - घासे मैदान
 - ताल
 - नदी
 - बगर
 - झाडी क्षेत्र

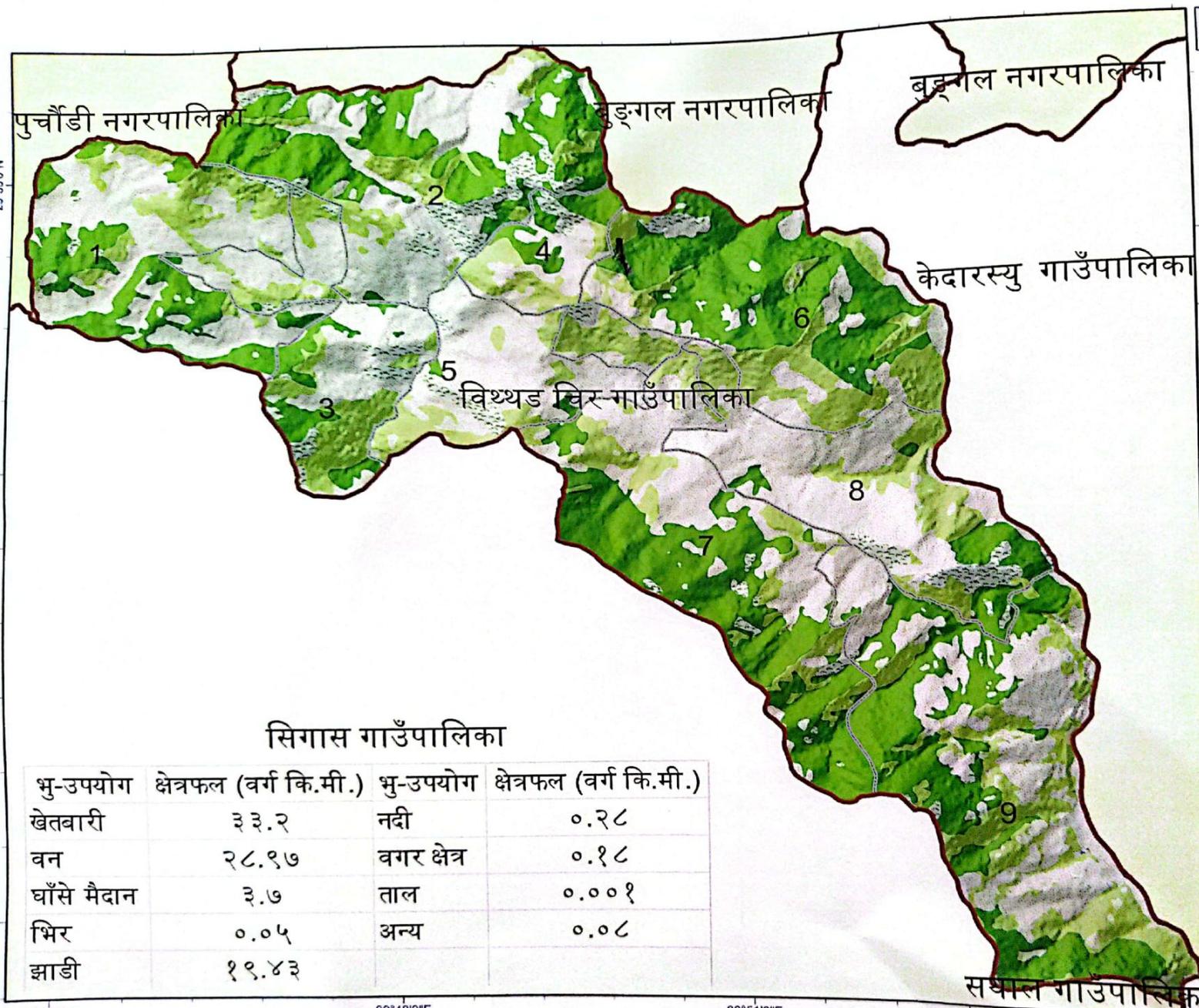
पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८९.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५४
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the CBS data. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and OpenStreetMap.

सिगास गाउँपालिका

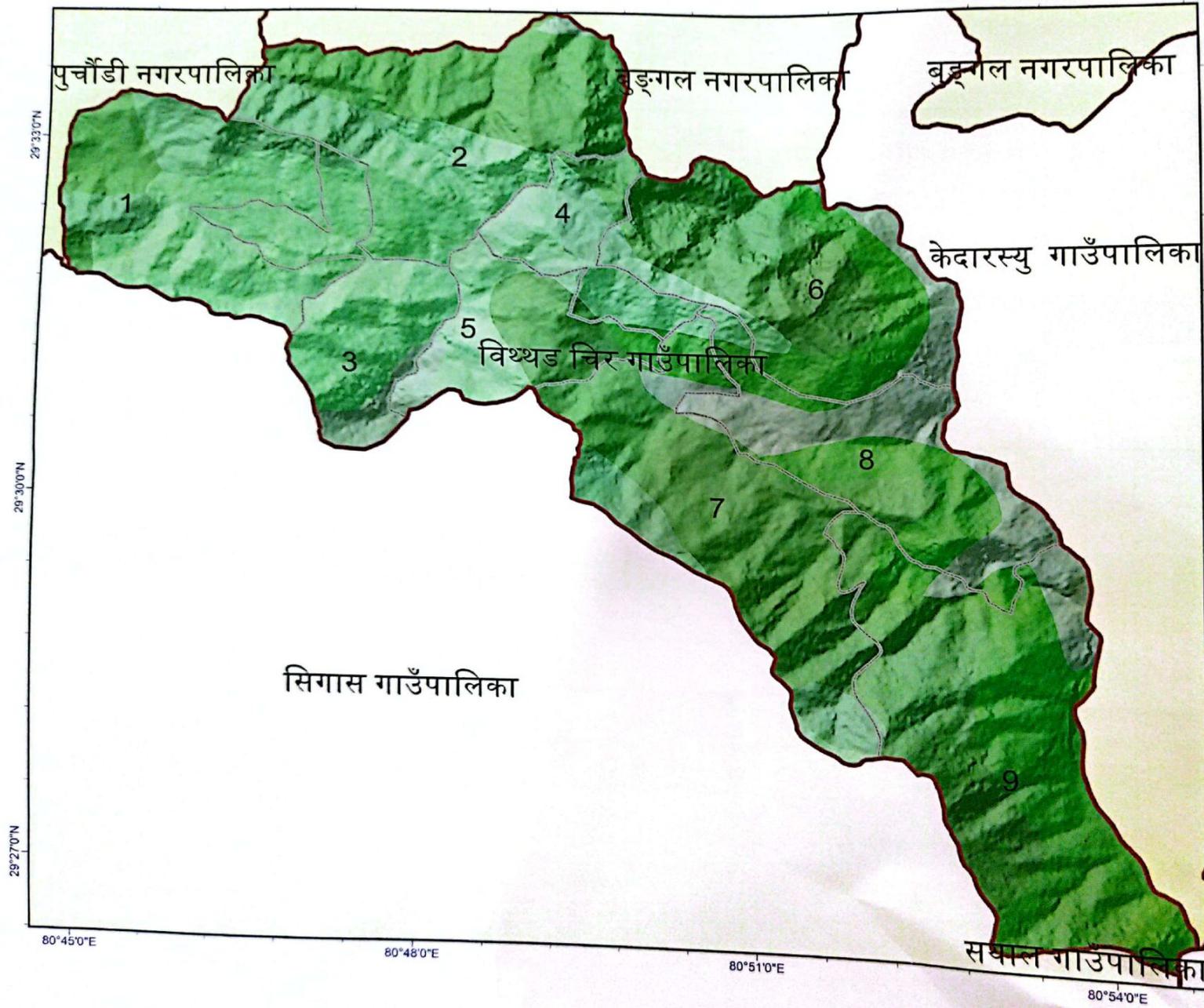
भू-उपयोग	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)	भू-उपयोग	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)
खेतबारी	३३.२	नदी	०.२८
वन	२८.९७	बगर क्षेत्र	०.१८
घाँसे मैदान	३.७	ताल	०.००१
भिर	०.०५	अन्य	०.०८
झाडी	१९.४३		

80°45'0"E 80°48'0"E 80°51'0"E 80°54'0"E

बाली पात्रो

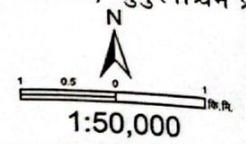
बाली /महिना	३० वर्ष	बैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
मकै	पहिले					■	■						
	अहिले					■	■	■					
गहुँ	पहिले	■	■										
	अहिले			■	■								
धान	पहिले						■						
	अहिले												
तरकारी	पहिले			■	■								
	अहिले	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
जौ	पहिले												■
	अहिले	■	■										
कोदो	पहिले						■						
	अहिले						■	■					

(स्रोत: जिल्ला कृषि कार्यालय, बभ्राड, आधार वर्ष: १९९०)

वनको विवरण

बिथ्थडचिर गाउँपालिका, बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

- संकेतहरू
- वडा सिमाना
 - पालिका सिमाना
- वनको किसिम
- चिर सल्ला
 - चिर सल्ला तथा ठुला पाते वन
 - तल्लो समशितोष्ण वन
 - लारेल तथा ओक मिश्रित वन
 - गुराँस वन
 - तटिया वन

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५४
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

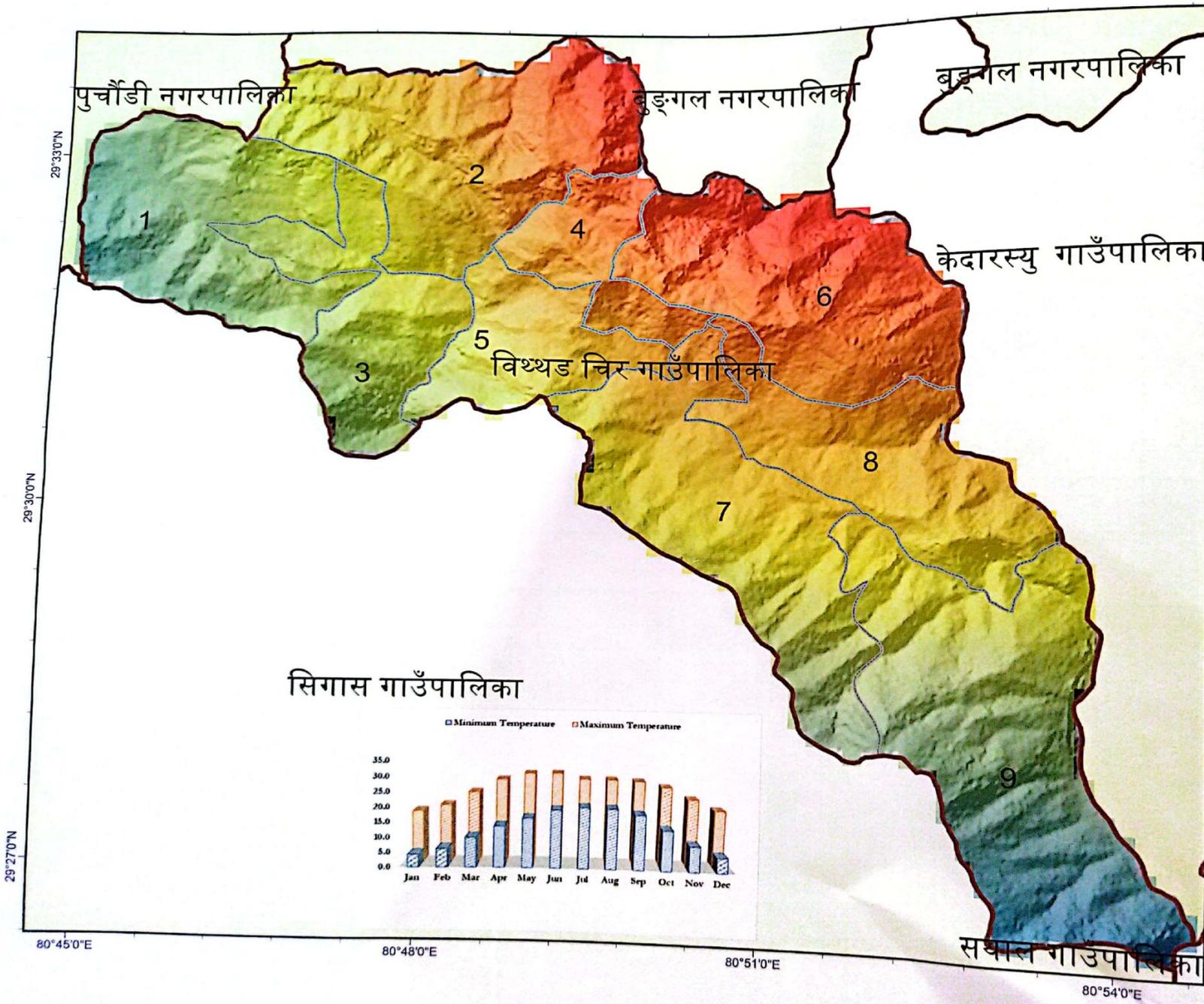
बिथ्थडचिर गाउँपालिका, बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Street Map.

मौसमी पात्रो

मौसम / महिना	३० वर्ष	वैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फागुन	चैत्र
हिमपात	पहिले												
	अहिले												
मनसुनी वर्षा	पहिले												
	अहिले												
हिउँदे वर्षा	पहिले												
	अहिले												
गर्मी	पहिले												
	अहिले												

(स्रोत: गाउँपालिका LDCRP आधार वर्ष: १९९०)

बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

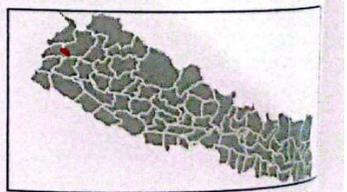
1:50,000

संकेतहरू
 — वडा सिमाना
 — पालिका सिमाना

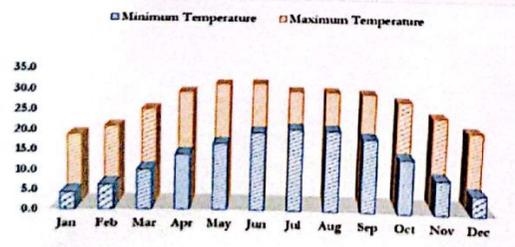
तापक्रम
 उच्च
 न्युन

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८९.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७२९	जनसंख्या १३१५१
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

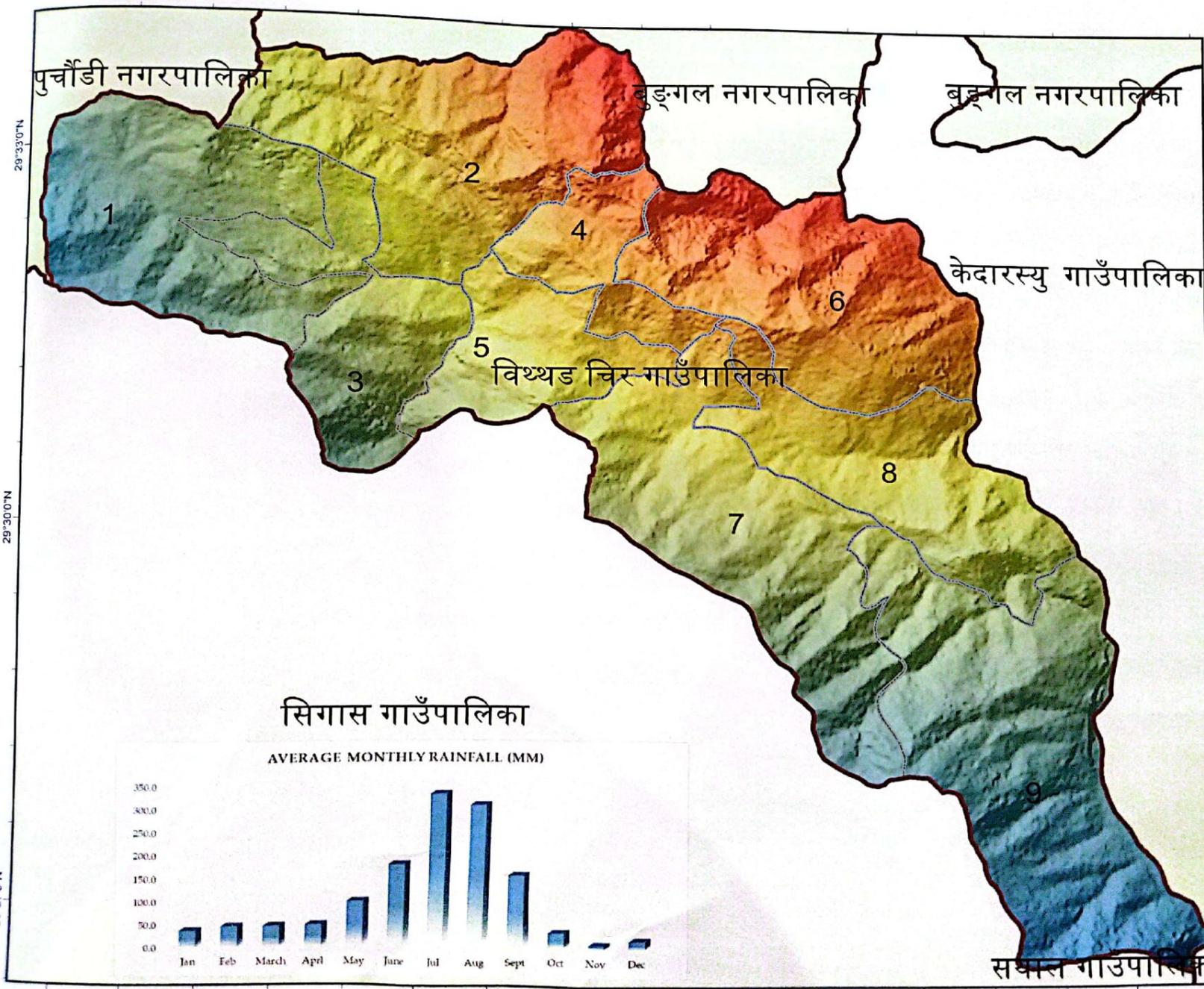

सिगास गाउँपालिका

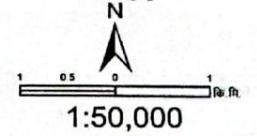
बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS Data. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALAN DEM and SRTM Map.

मासमी विवरण (वर्षा)

बिथ्थडचिर गाउँपालिका, बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

संकेतहरू

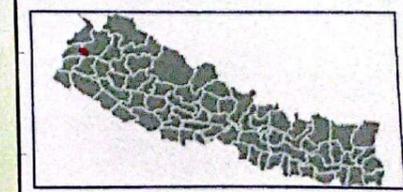
- वडा सिमाना
- पालिका सिमाना

वार्षिक वर्षा

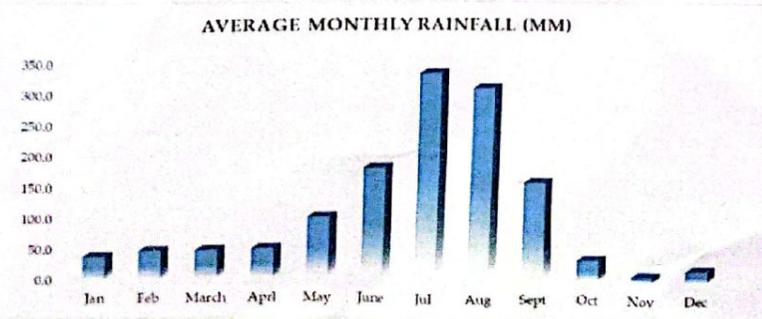
उच्च
न्युन

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७११५
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

सिगास गाउँपालिका

बिथ्थडचिर गाउँपालिका, बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Skype Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, AICB DEM and Open Source Map.

४. बहु-प्रकोप जोखिम

बहु-प्रकोप जोखिम भनेको धेरै जोखिमहरू एकिकृत भई उत्पन्न हुने जोखिम जनाउँछ जसले अस्थायी संरचनाको साथ वा बिना नै खतरा पुर्याउँछ । अध्ययन क्षेत्रको बहु-प्रकोप जोखिमलाई बाढी, वन डढेलो र पहिरोको प्रकोप जोखिम प्रयोग गरि विश्लेषण गरिएको थियो । भूकम्प यसको कम पूर्वानुमानताको कारणले यस अध्ययनमा समावेश गरिएको छैन, जसलाई धेरै विस्तृत अध्ययन पर्ने, अनुमान लाउन नसकिने तथा यसको परिवर्तनशिलता पत्ता लाउन नसकीने भएकाले लिईएको छैन । बहु-प्रकोप जोखिम मुल्याङ्कनले प्रत्येक खतरनाक घटना (सम्भाव्यता, बारम्बारता, परिमाण) र उनीहरूको पारस्परिक अन्तरक्रिया र अन्तर सम्बन्धहरूको विशेषताहरूलाई विचार गर्दछ । पहिरो, वन डढेलो र बाढि भूदृष्यको अन्तर्निहित सम्पत्तिहरू मूल्यांकन गर्ने साधन मानिन्छ, जसले प्रणालिको संवेदनशिलता निर्धारण गर्दछ र यिनको एकिकरण यस प्रकार गरिएको छ ।

बहु-प्रकोपका प्रकारहरू	वर्णन
धेरै उच्च	धेरै ठुलो आगलागि र पहिरोको प्रकोप वा बाढि
उच्च	ठुलो पहिरो वा उच्च बाढि वा ठुलो वन डढेलो
मध्यम	मध्यम पहिरो वा मध्यम बाढि
निम्न	सानो पहिरो वा धेरै सानो पहिरो तथा कम उचाईको बाढि

एकिकृत प्रकोप नक्साङ्कन विकास गरि अवस्था अध्ययनद्वारा वित्थडचिर गाउँपालिका क्षेत्रको धेरैजसो क्षेत्र निम्न प्रकोप क्षेत्रमा रहेको (५६ प्रतिशत) पाईन्छ जसको पछि मध्यम प्रकोप जोखिम क्षेत्र (२४ प्रतिशत), उच्च प्रकोप जोखिम क्षेत्र (२० प्रतिशत) क्षेत्र ओगटेको अध्ययनबाट पाइएको छ । पहिरोको प्रकोप मूल्यांकनले देखाए अनुसार वित्थडचिर गाउँपालिकामा निम्न, मध्यम, उच्च तथा अति उच्च गरि क्रमशः ५५.९३ प्रतिशत, २४.४७ प्रतिशत, १८.६३ र ०.९७ प्रतिशत क्षेत्रहरू पहिरोको प्रकोप प्रवल क्षेत्रमा पर्दछन । तलको नक्साले वित्थडचिर गाउँपालिकामा पहिरोको प्रकोपको अवस्था देखाउँछ । मानव गतिविधिहरू वनमा आगलागी को प्रमुख कारण हो । सल्लाको वनको अव्यवस्थित खोटो संकलन पनि वन डढेलोका लागि जिम्मेवार रहेको छ । आगलागिको प्रकोपको कारणहरूलाई मुख्यतया १) प्राविधिक २) मानवजन्य र ३) कृषि प्रणाली गरी ३ प्रकारमा वर्गिकरण गर्न सकिन्छ । चट्याङ्ग मट्टितेलबाट बल्ने बत्तिबाट; सल्लाको खोटो बनाउने कार्यबाट; आगलागीजस्तै वस्तुहरूमा बच्चावच्चीहरूको पहुँच; बत्ति बालिने सामाग्रीहरू चलाउँदाको लापरवाहि; लामखुट्टे भगाउनका लागि बालिने कोईला; खुल्ला आगो; परालमा अनुचित व्यवस्थापन; तातोका लागि परालमा लगाईने आगो; खाना पकाउने

लागि प्रयोग गरिने चुल्होमा परालको प्रयोग; बाहिरी चुल्होमा घरपालुवा वन्यजन्तुका लागि खोले बनाउन दिनभर प्रयोग; खेतबाट निष्काशित अवशेषहरूमा बस्ती छेउमा लगाईने आगो; दाउरा प्रयोग गरिने चुल्होको अनुचित प्रयोग आदि आगलागिका मुख्य कारणहरू हुन्। नदी वा खोलाका लागि बाढी केवल एक प्राकृतिक र दोहोरिरहने घटना हो। बाढी, संचित पानी पूर्ण रूपमा नदी

तट सम्म निकास हुने वा सामान्य अवस्था भन्दा पानीको सतह बढ्ने एक जल सम्बन्धित अवस्था हो। १०० वर्षको फर्कने समयावधी भएको बाढीको यस अध्ययनमा गणना गरिएको छ। बित्थडचिर गाउँपालिका क्षेत्रमा जम्मा ४६.३३ हेक्टर जमिन बाढीको जोखिममा छन्, जसमा कुल २.८ हेक्टर जमिन बाढी प्रवल क्षेत्रमा रहेको कृषि क्षेत्रमा अवस्थित रहेको छ।

प्रकोप / महिना	३० वर्ष	बैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत्र
पहिरो	पहिले												
	अहिले												
आगलागि	पहिले												
	अहिले												
खडेरी	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												
चक्रपात	पहिले												
	अहिले												
वन्यजन्तु क्षति	पहिले												
	अहिले												
हिमपात	पहिले												
	अहिले												
हावाहुरी	पहिले												
	अहिले												

(स्रोत: गाउँपालिका LDCRP आधार वर्ष: १९९०)

पहिराका विवरण

बित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

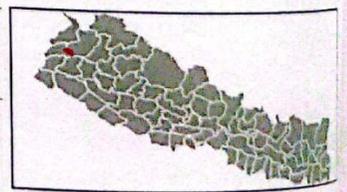
1:56,742

संकेतहरू

- वडा सिमाना
- पालिका सिमाना
- पहिरो

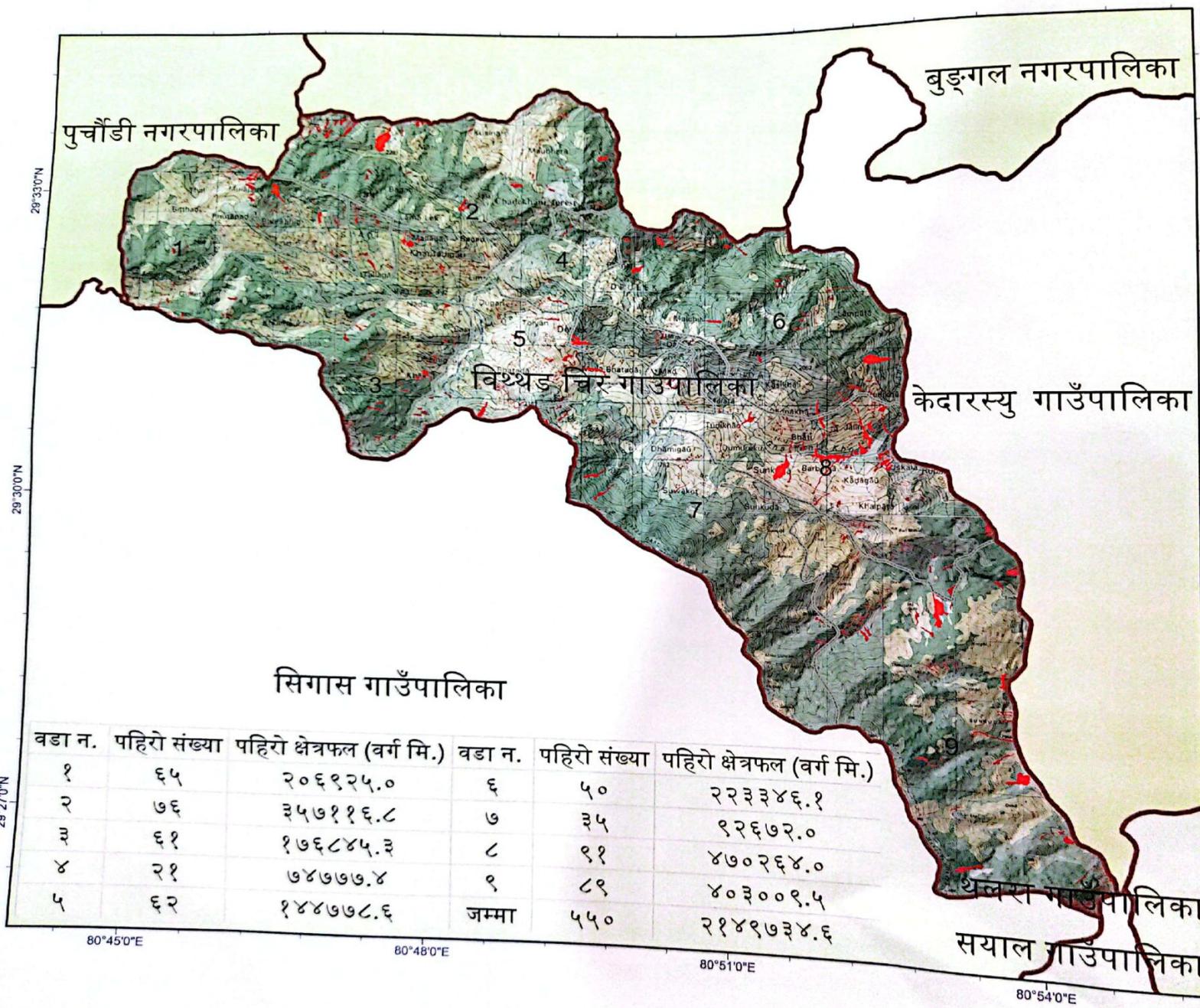
पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५४
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

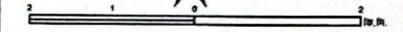

बित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS software. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Street Map.

वडा न.	पहिरो संख्या	पहिरो क्षेत्रफल (वर्ग मि.)	वडा न.	पहिरो संख्या	पहिरो क्षेत्रफल (वर्ग मि.)
१	६५	२०६९२५.०	६	५०	२२३३४६.१
२	७६	३५७११६.८	७	३५	९२६७२.०
३	६१	१७६८४५.३	८	९१	४७०२६४.०
४	२१	७४७७७.४	९	८९	४०३००९.५
५	६२	१४४७७८.६	जम्मा	५५०	२१४९७३४.६

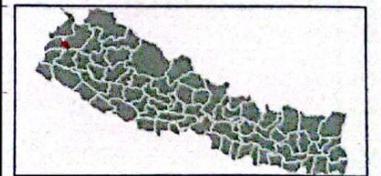
1:56,742

संकेतहरू

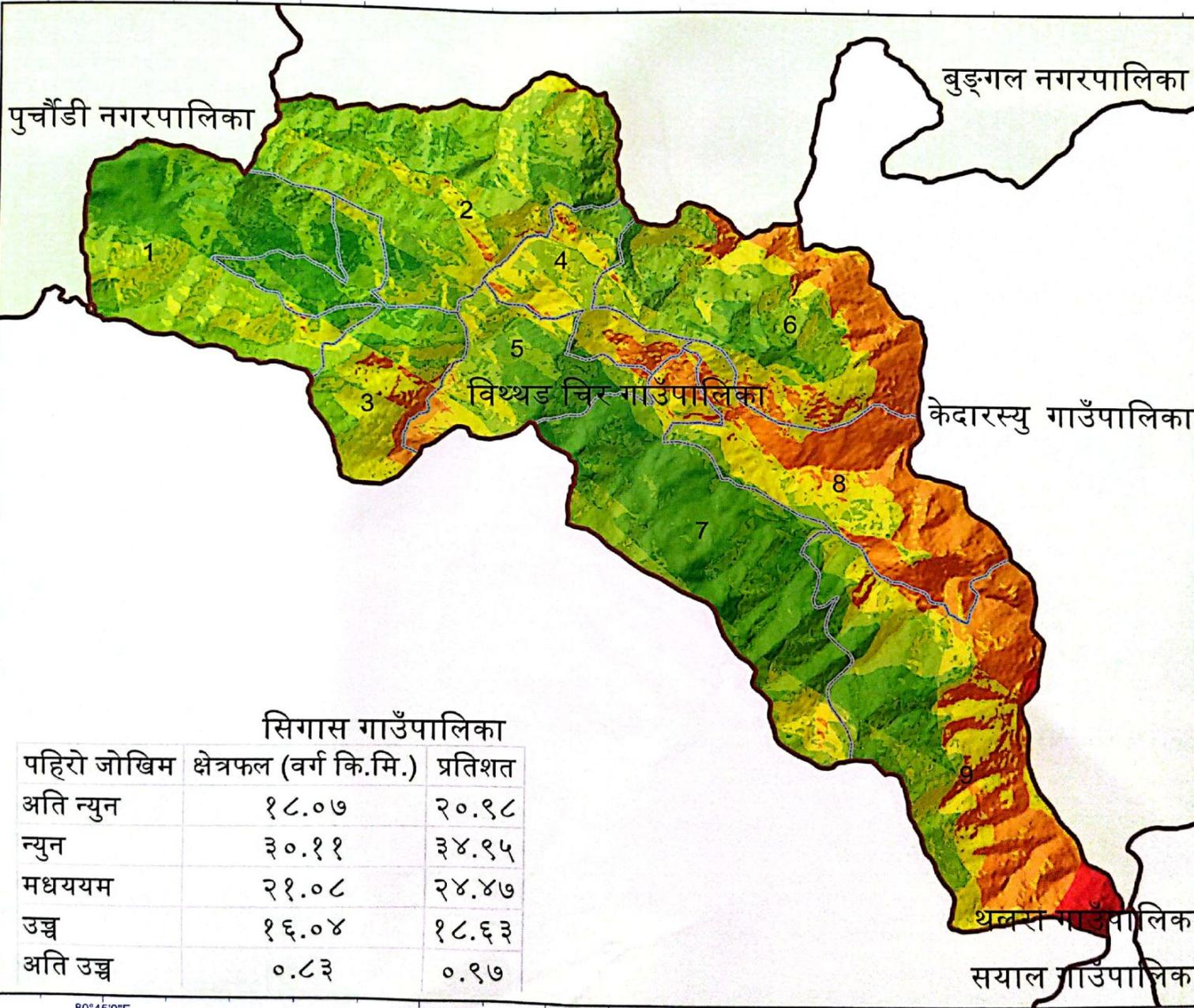
- वडा सिमाना
- पालिका सिमाना
- पहिरो जोखिम
- अति न्यून जोखिम
- न्यून जोखिम
- मध्ययम जोखिम
- उच्च जोखिम
- अति उच्च जोखिम

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५४
खेतवारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

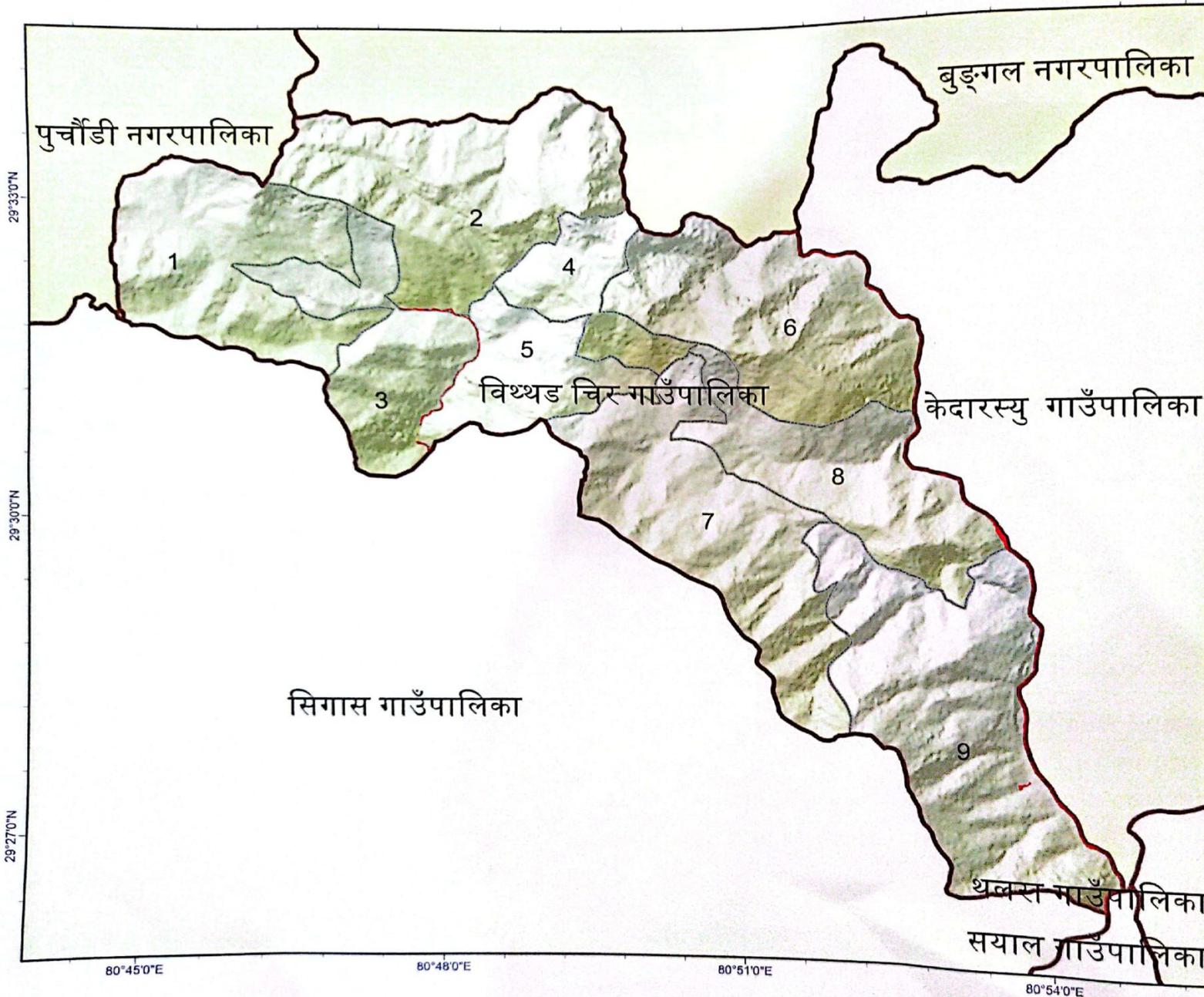

Slope Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Source Map.

सिगास गाउँपालिका

पहिरो जोखिम	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
अति न्यून	१८.०७	२०.९८
न्यून	३०.११	३४.९५
मध्ययम	२१.०८	२४.४७
उच्च	१६.०४	१८.६३
अति उच्च	०.८३	०.९७

गाडी गाविस विवरण

विथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

N

1:56,742

संकेतहरू

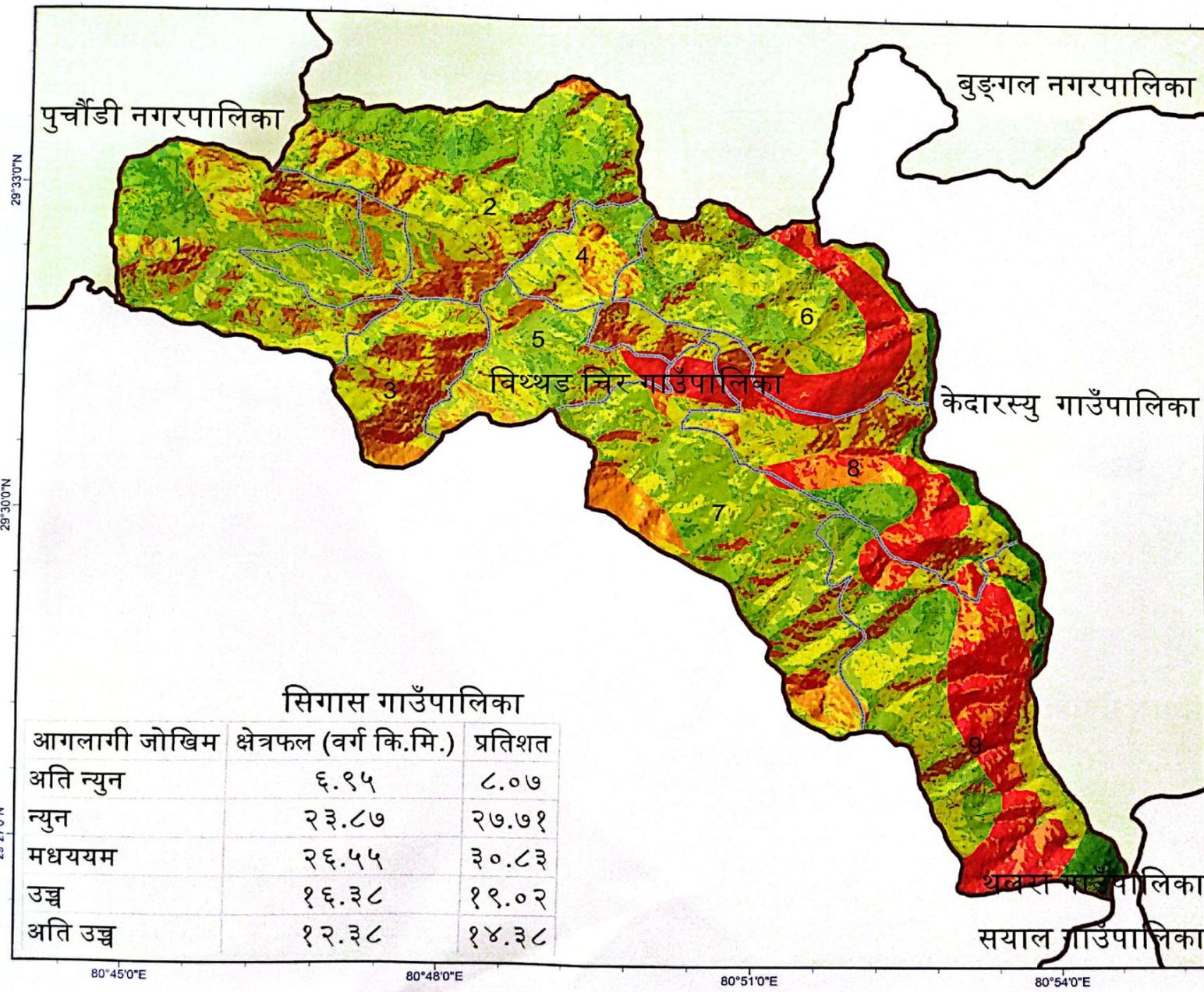
- वडा सिमाना
- पालिका सिमाना
- उच्च बाढी जोखिम
- मध्ययम बाढी जोखिम
- नदी

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८९.१४ वर्ग कि. मि.	जनसंख्या २७३९	जनसंख्या १७१५४
वडा संख्या ९	खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९

विथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS software. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and other sources.

वित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

N

1 2 3 4 5 6 7 8 9

1:56,742

संकेतहरू

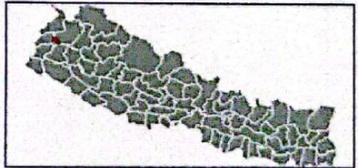
— वडा सिमाना न्युन जोखिम
— पालिका सिमाना मध्ययम जोखिम
आगलागी जोखिम उच्च जोखिम
अति न्युन जोखिम अति उच्च जोखिम

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८९.१४ वर्ग कि. मि.
घेतबारी ३३१९.६१ हे.

घरभूरी २७३९
वडा संख्या ९

जनसंख्या १७१५४

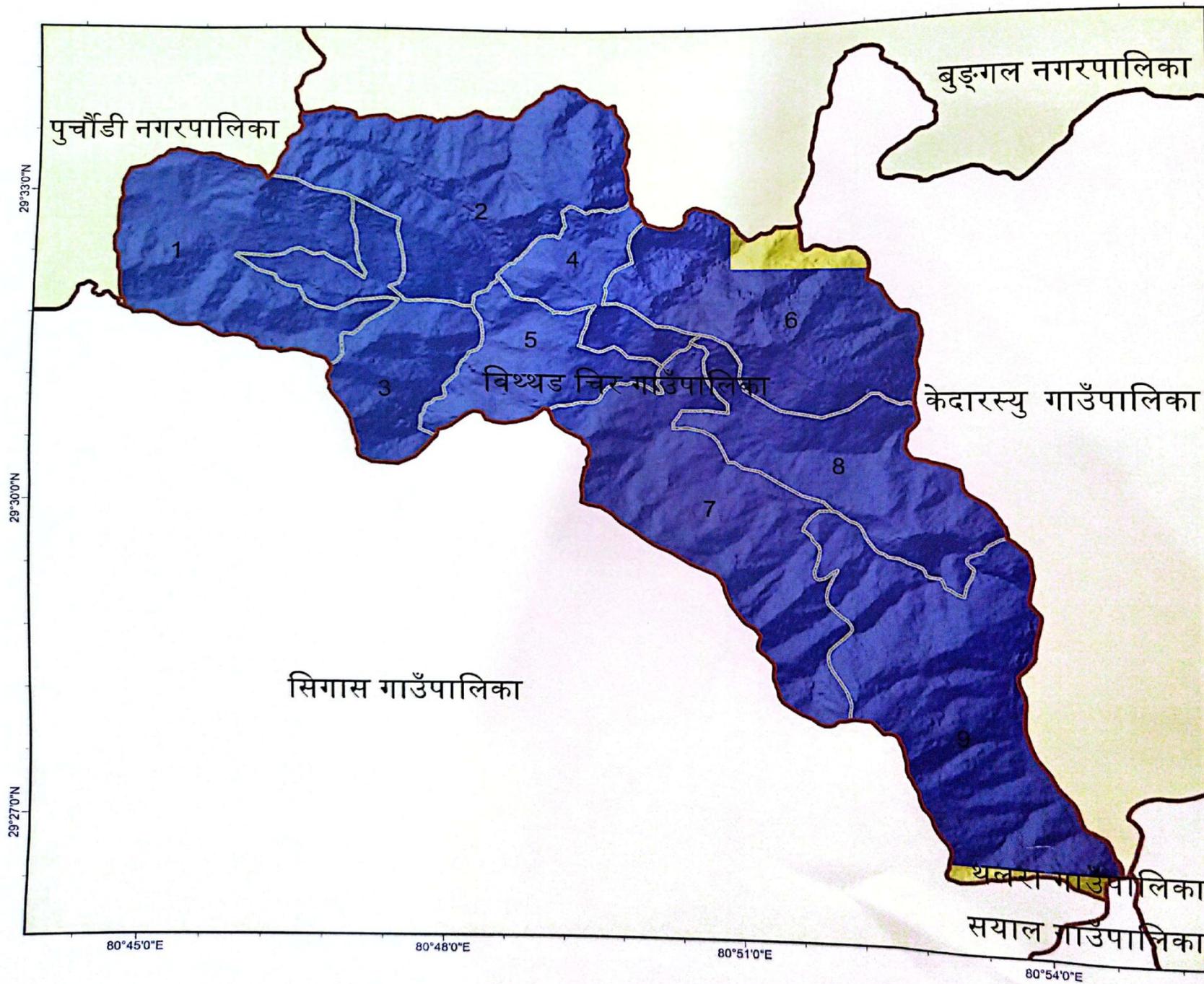

वित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FACS, ALCS DEM and Open Source Map.

सिगास गाउँपालिका

आगलागी जोखिम	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
अति न्युन	६.९५	८.०७
न्युन	२३.८७	२७.७१
मध्ययम	२६.५५	३०.८३
उच्च	१६.३८	१९.०२
अति उच्च	१२.३८	१४.३८

सुर्खवा गाउँपालिका

विथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

N

1:56,742

संकेतहरू

— वडा सिमाना

— पालिका सिमाना

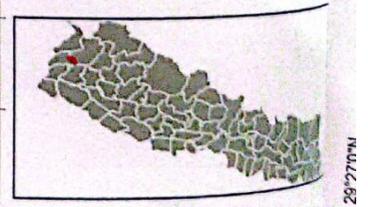
सुर्खवा अवस्था

■ मध्ययम बर्षा

■ सामान्य

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७११४
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

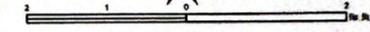

विथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS software. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, AICR, etc. Map.

विश्वविद्यालय

बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

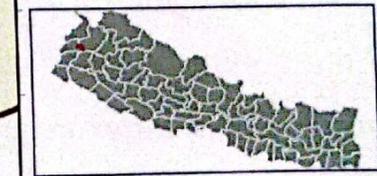
1:56,742

संकेतहरू

- बडा सिमाना
- पालिका सिमाना
- पहिरो जोखिम
- अति न्युन जोखिम
- न्युन जोखिम
- मध्ययम जोखिम
- उच्च जोखिम
- अति उच्च जोखिम

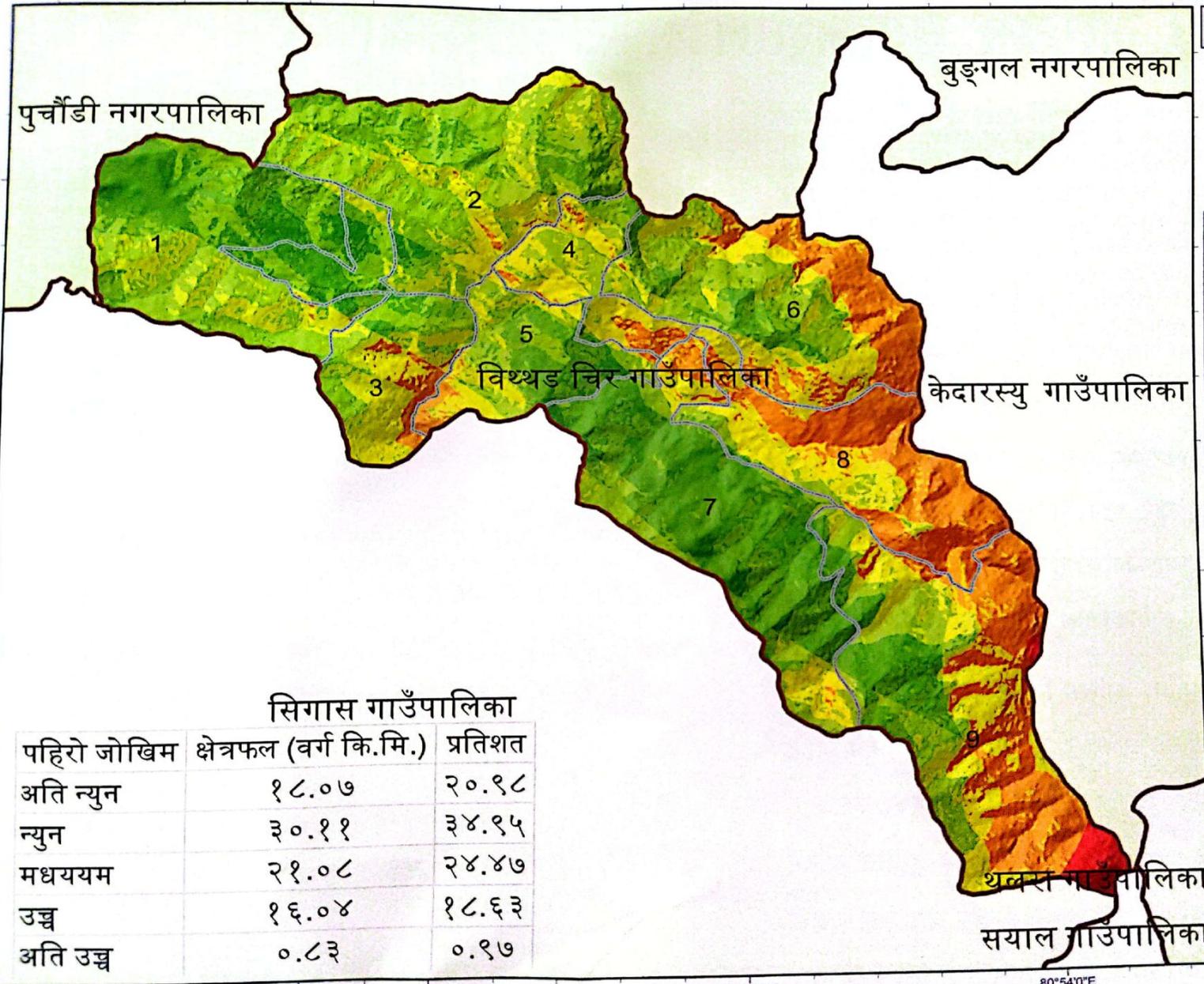
पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८६.१५ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५५
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	बडा संख्या ९	

बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Source Map.

सिगास गाउँपालिका

पहिरो जोखिम	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	प्रतिशत
अति न्युन	१८.०७	२०.९८
न्युन	३०.११	३४.९५
मध्ययम	२१.०८	२४.४७
उच्च	१६.०४	१८.६३
अति उच्च	०.८३	०.९७

29°33'0"N

29°30'0"N

29°27'0"N

80°45'0"E

80°48'0"E

80°51'0"E

80°54'0"E

५. जोखिम संवेदनशील भु-उपयोग योजना

भूउपयोग योजना बहु-प्रकोप जोखिम मूल्यांकनको आधारमा अवधारणागत रूपमा विकसित गरिएको थियो । अवधारणात्मक रूपमा तीन किसिमको भूउपयोग जोखिम एकिकरण पछि विकसित गरिएको थियो । निम्न प्रकोप क्षेत्रलाई विकास योग्य क्षेत्र जस्तो आवासिय, वाणिज्य र कृषियोग्य जमिन क्षेत्रको रूपमा प्रवर्धन गर्न योजना बनाईएको थियो । मध्यम प्रकोप क्षेत्रको विकासलाई प्रोत्साहन गरिनेछ तर सम्भावित जोखिमबाट भूमि तथा स्रोतहरूको संरक्षण गर्न अनिर्वाय रूपमा न्युनिकरणका उपायहरू प्रयोग गर्नुपर्नेछ । जबकि उच्च जोखिम भएका क्षेत्रहरूमा कुनै पनि निर्माण कार्यहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछैन र कुनै पनि विकास निर्माणका कार्यहरूलाई अनुमति दिईने छैन । तसर्थ, यस क्षेत्रमा कडा संरक्षण र न्युनिकरणका कार्यहरूलाई प्रवर्धन गरिनेछ ।

बित्थडचिर गाउँपालिकामा सम्भावित जोखिम विरुद्ध गरिएको विश्लेषणको आधारमा, नगरपालिकामा जोखिम सम्भावित र जोखिम मुक्त क्षेत्र दुबै पाईने कुरा माथि बताए अनुसार पुष्टी गर्दछ । त्यहाँ, विभिन्न जोखिमका कारकहरू छन् जुन समाधानको लागि खतरा हो, एक कारक तत्व विरुद्ध सुरक्षित मानिने क्षेत्रहरू अन्य कारकको विरुद्ध असुरक्षित हुन सक्दछ । कृषि क्षेत्र तथा यसमा हुने क्रियाकलापहरू कुनै पनि क्षेत्रमा विकासको मेरुदण्ड हुन् । यसैले कृषिलाई

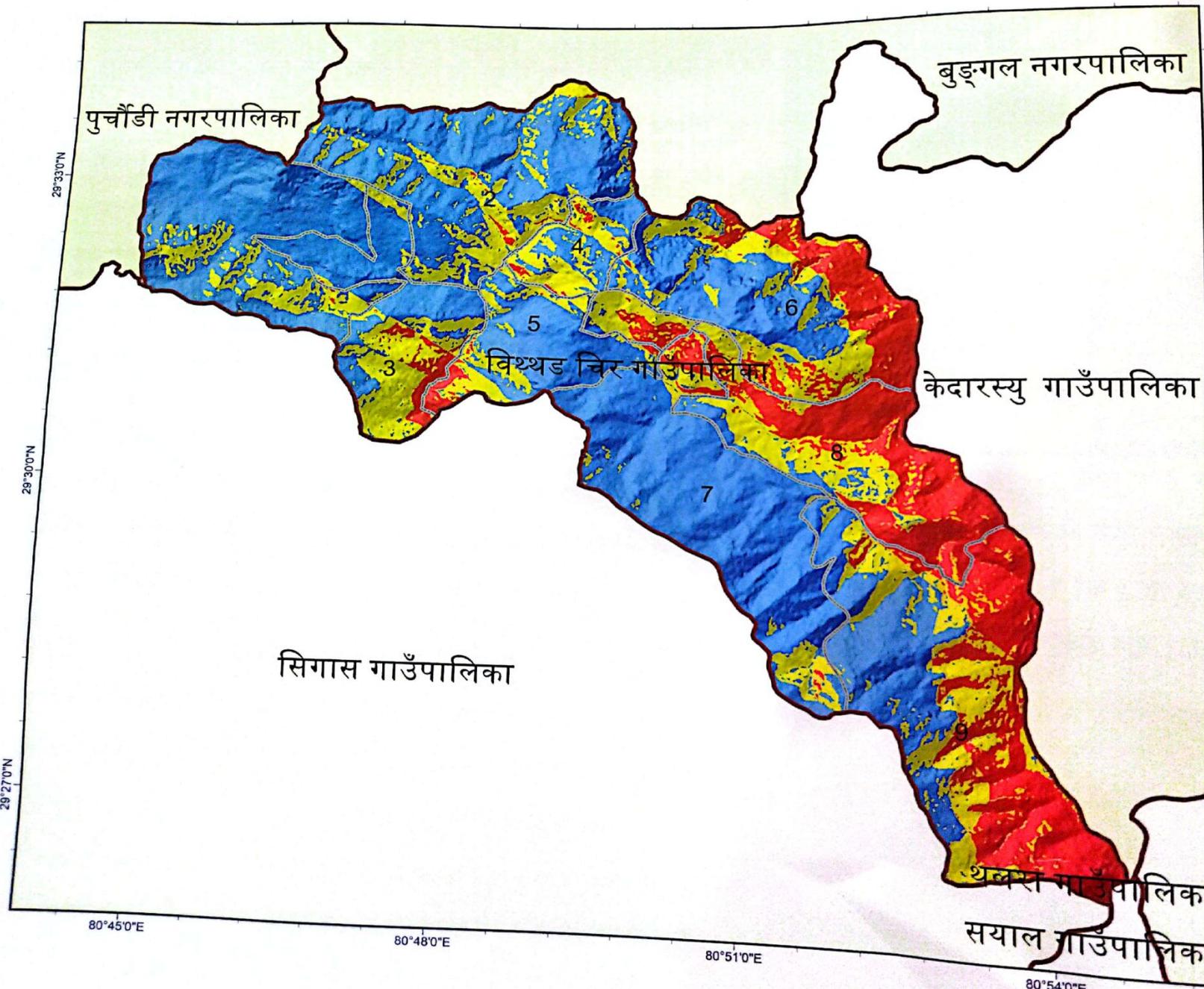
दीगो र उत्पादन बनाउन ४ प्रकारको भूमि वर्गिकरणको प्रस्ताव गरिएको छ । उत्पादकत्व वृद्धि गर्न र सम्भावित भूमिको गुणात्मक गिरावटबाट जोगिन चार प्रकारका कृषि भूउपयोग क्षेत्र प्रस्ताव विपद जोखिम व्यवस्थापन गर्नका लागि गरिएको छ । यिनीहरू मशीनीकृत कृषि, कान्फा सुधारको साथ कृषि र साल्ट प्रविधि, बहुवर्षे वालि लगाउने तथा बागवानि सहितको कृषिवन रहेका छन् ।

चित्र: टेरेस खेती

वन जस्ता प्राकृतिक स्रोतहरूको संरक्षण र बुद्धिमानपूर्वक उपयोग, विभिन्न प्रकारको जोखिमहरूसँग लड्नलाई आवश्यक छ । वन र अन्य स्रोतहरू मात्र विभिन्न जोखिमसँग सामना गर्नका राम्रा ढाल मात्र होईनन, यदि व्यवस्थित र राम्रोसँग

प्रयोग गरेन भने तिनीहरूपनि जोखिमको स्रोत हुन सक्दछन । माथि दिईएको मापदण्डको आधारमा सम्पूर्ण गाउँपालिकालाई तीन ठुला भूउपयोगमा विकास गर्न सकिन्छ । तिनीहरू विकास योग्य क्षेत्र, कृषि क्षेत्र र वन क्षेत्र हुन् । विकासयोग्य क्षेत्र बहुमत विकास कार्यहरू जस्तै बस्ती विकास, पूर्वाधार विकास का लागि भूमि प्रयोग गरिने क्षेत्र हो । त्यसैगरी कृषि भूमि क्षेत्रमा जमिनको उत्पादन बढाउनका साथै गिरावट भएको जग्गाको संरक्षणको लागि विभिन्न प्रकारका कृषि अभ्यास गरिनेछ । जबकी वन क्षेत्रलाई उत्पादनमुखी र कडा संरक्षण क्षेत्रमा वर्गीकृत गरिएको छ जसले वनमा आधारित अर्थव्यवस्थामा सघाउ पुर्याउने छ ।

भू-उपयोग अवधारणा
 बित्थडचिर गाउँपालिका,
 बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

N

1:56,742

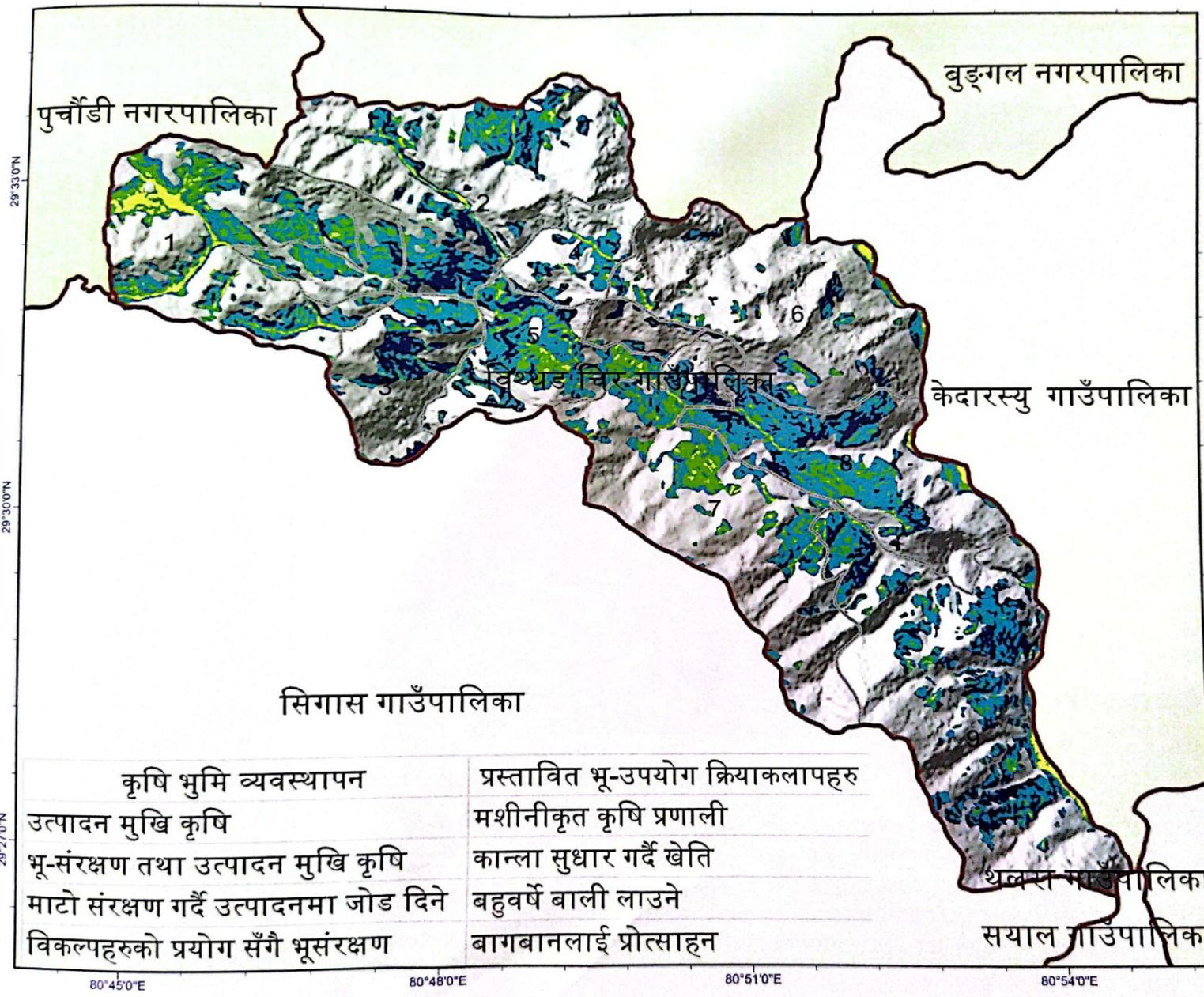
- संकेतहरू
- वडा सिमाना
 - पालिका सिमाना
- भू-उपयोग अवधारणा
- पुर्वाधार विकास योग्य क्षेत्र
 - विकास निर्माण रहित क्षेत्र
 - जोखिम रोकथाम सहित विकास

पालिकाको	संक्षिप्त	जानकारी
क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५४
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

बित्थडचिर गाउँपालिका,
 बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS data. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CRP, FAO, A.I.S. (USA) and other sources. Map.

वित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

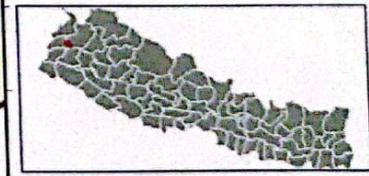
N

1:56,742

- संकेतहरू
- पालिका सिमाना
 - वडा सिमाना
 - मशीनीकृत कृषि प्रणाली
 - कान्ला सुधार गर्दै खेति
 - बहुवर्षे बाली लाउने
 - बागवानलाई प्रोत्साहन
 - अन्य

पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

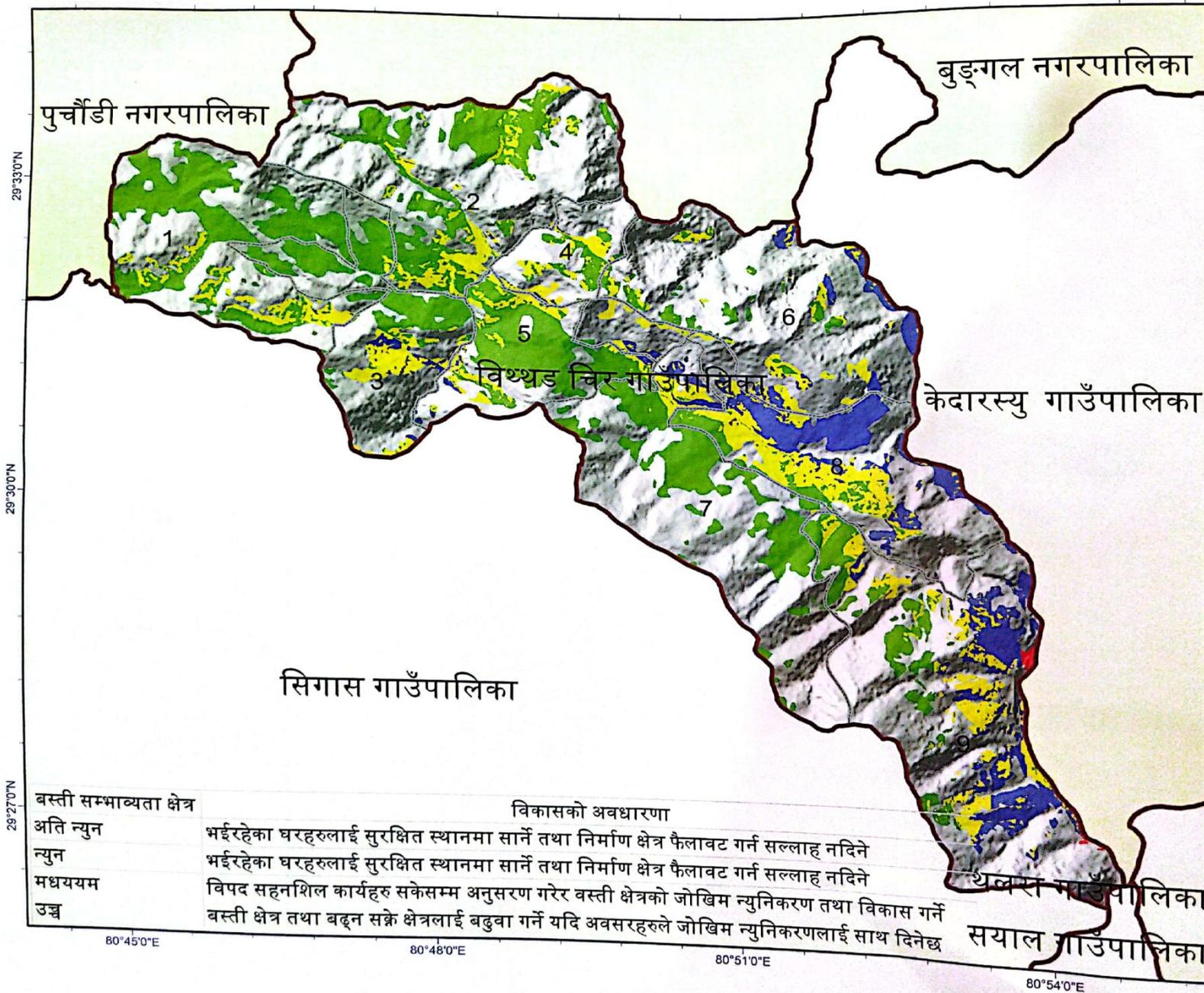
क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २०३९	जनसंख्या १७१५५
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

वित्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Source Map.

कृषि भूमि व्यवस्थापन	प्रस्तावित भू-उपयोग क्रियाकलापहरू
उत्पादन मुखि कृषि	मशीनीकृत कृषि प्रणाली
भू-संरक्षण तथा उत्पादन मुखि कृषि	कान्ला सुधार गर्दै खेति
माटो संरक्षण गर्दै उत्पादनमा जोड दिने	बहुवर्षे बाली लाउने
विकल्पहरूको प्रयोग सँगै भूसंरक्षण	बागवानलाई प्रोत्साहन

बस्ती विकासको अवधारणा
 बित्थुडचिर गाउँपालिका,
 बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

N

1:56,742

संकेतहरू

- पालिका सिमाना
- वडा सिमाना
- बस्ती सम्भाव्यता क्षेत्र
- उच्च
- न्युन
- मध्ययम
- अति न्युन
- अन्य

पालिकाको	संक्षिप्त	जानकारी
क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५५
खेतबारी ३३१९.६१ हे.	वडा संख्या ९	

बित्थुडचिर गाउँपालिका,
 बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS software. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALCOS DEM and other sources.

बस्ती सम्भाव्यता क्षेत्र	विकासको अवधारणा
अति न्युन	भईरहेका घरहरूलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने तथा निर्माण क्षेत्र फैलावट गर्न सल्लाह नदिने
न्युन	भईरहेका घरहरूलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने तथा निर्माण क्षेत्र फैलावट गर्न सल्लाह नदिने
मध्ययम	विपद सहनशिल कार्यहरू सकेसम्म अनुसरण गरेर बस्ती क्षेत्रको जोखिम न्युनिकरण तथा विकास गर्ने
उच्च	बस्ती क्षेत्र तथा बढ्न सक्ने क्षेत्रलाई बढुवा गर्ने यदि अवसरहरूले जोखिम न्युनिकरणलाई साथ दिनेछ

संक्षिप्त जानकारी

बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

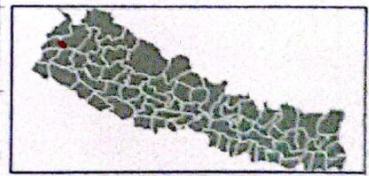
1:56,742

संकेतहरू

- पालिका सिमाना
- वडा सिमाना
- उत्पादन बढाउने
- भू-संरक्षण तथा वन उत्पादन बृद्धि
- वन क्षेत्र संरक्षण
- अन्य

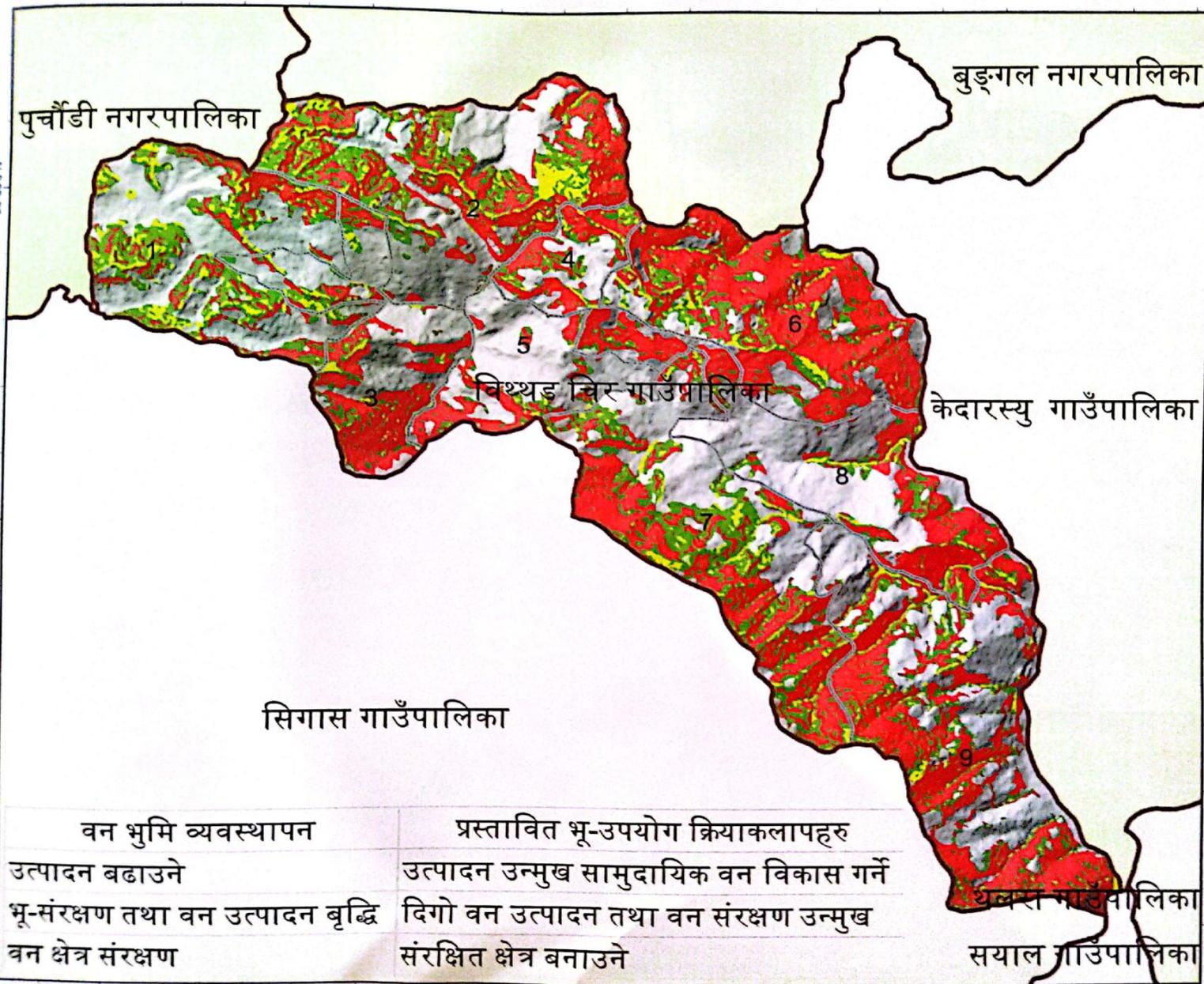
पालिकाको संक्षिप्त जानकारी

क्षेत्रफल ८६.१४ वर्ग कि. मि.	घरधुरी २७३९	जनसंख्या १७१५४
खेतबारी ३३१९.९१ हे.	वडा संख्या ९	

बिथ्थडचिर गाउँपालिका,
बझाङ जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश

Slope Map has been prepared by using the GIS platform. These Datasets were obtained from the Department of Survey, Department of Mines and Geology, Department of Hydrology and Meteorology, CBS, FAO, ALOS DEM and Open Source Map.

वन भूमि व्यवस्थापन	प्रस्तावित भू-उपयोग क्रियाकलापहरू
उत्पादन बढाउने	उत्पादन उन्मुख सामुदायिक वन विकास गर्ने
भू-संरक्षण तथा वन उत्पादन बृद्धि	दिगो वन उत्पादन तथा वन संरक्षण उन्मुख
वन क्षेत्र संरक्षण	संरक्षित क्षेत्र बनाउने

29°33'0"N
29°30'0"N
29°27'0"N
80°45'0"E
80°48'0"E
80°51'0"E
80°54'0"E

